

Werken. Deel 13. De orgeldraaiier

August Snieders

bron

August Snieders, *Werken. Deel 13. De orgeldraaiier*. Maatschappij 'Voor God en 't Volk', Antwerpen
1925

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/snie001orge02_01/colofon.php

Let op: werken die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn.

De orgeldraaier.

I. In 't dorp terug.

Het was een heerlijke morgen in den zomer van 1817.

De zon wierp haar zuiveren gloed over de vreedzame en liefvallige natuur onzer Kempen. De bloemen hieven hare kronen, door den dauw als met diamanten bezaaid, omhoog. De vogelen zongen in de blauwe lucht en in de breedgetakte boomen, een nieuwen dag van leven en liefde te gemoet. Alles ademde vrede en geluk, en daarom kon men de natuur niet beschouwen, of men gevoelde zich aangedreven om het hoofd eerbiedig op te heffen, en in alles den verheven Schepper te zoeken, wiens hand deze aarde zoo mild met rijkdommen overstrooit.

Op den heiweg, die naar een onzer Kempische dorpen, niet verre van Antwerpen, voert, trad een man voort. Hij scheen niets te zien van het schoone en indrukkenwekkende der landstreek; niets te hooren van de tooverachtige

stemmen, welke bij morgen en avond, als een lofzang, opstijgen; het was of de vreemdeling zijne gedachten slechts bezighield met datgene wat beneden hem was: met de smart der aarde, maar niet met den troost des hemels.

Het grijze hoofd van den reiziger was door een breedgeranden en versleten hoed bedekt; zijne kleeding bestond in een grijzen soldatenjas. Op vele plaatsen was dit kleed kaal en gelapt; zijne schoenen duiden een langen dienst aan. De grijsaard had een klein draaiorgel op den rug, dat, te oordeelen naar den wankelenden gang van den ouden man, zelfs nog ruim zwaar voor zijne krachten moest zijn, en zonder den eikenstok, waarop zijne rechterhand steunde, zou het hem zeker niet gelukt zijn, zoo geregeld voort te gaan.

Aan het einde der heide, bij het verlaten van het dennenbosch, zag men het Kempische dorp, waar onze geschiedenis voorvalt. Het lag daar recht dichterbij met zijne kleurige daken, met kerk en toren, waarop het vergulde kruis in de morgenzon schitterde; met het groen der kastanje- en lindeboomen doorslingerd: het lag daar als een frissche bloemenkorf.

Juist toen de reiziger op die plaats gekomen was, klonk de klok der kerk, om de dorpingen tot het gebed op te roepen, en zij zond haren majestueuzen klank over de vlakte heen. De echos herhaalden den zuiveren galm, alsof zij allen de gediensstige geesten van die vrome uitnoodiging geweest waren.

Die klokketoon trok den vreemdeling uit zijne mijmering.

Het was of eene bevriende stem hem toeklonk - eene stem, welke hij in lange jaren niet meer had gehoord; maar die hem, tot in zijne grijsheid, scheen trouw gebleven te zijn. De oude man lichtte het hoofd op; op zijn gelaat speelde een glimlach, terwijl zijne oogen terzelfder tijd vochtig werden.

Ook nu zien wij eerst ten volle zijn gelaat.

De orgeldraaier scheen vijf-en-zestig jaren te tellen, ofschoon hij deze nog niet bereikt had; maar zóó diep waren de rimpels op zijn gelaat gegriffeld; zóó zilverachtig waren zijne lange wenkbrauwen en haarlokken; zóó stil en zielloos waren de oogen, dat men niet anders dan het getal zijner jaren kon vergrooten.

Bij het hooren van den klokketoon, was de reiziger blijven stilstaan. Hij zakte leunend tegen den ouden handwijzer, die aan den weg stond en stamelde:

‘Gegroet! geliefde toren met uwe gewijde kerk! Gegroet! o klokkeklank, die mij na zoo veel jaren zwervens het “welkom” schijnt toe te roepen. Gegroet! o daken, onder welke mijne dierbaren rusten. Ach, ik ben zoo gelukkig u weer te zien, en toch breekt mijn hart van lijden.’

Na een oogenblik zwijgens murmelde hij, met eene diep ontroerde stem:

‘Vrienden van voorheen! al zoudt gij mij niet meer kennen verstoot mij daarom niet. Geeft mij nog eenige oogenblikken rust op de wereld, geeft nog eenen blik, eenen handdruk aan den armen dwaler....’ ‘Ja, ging hij voort, terwijl een zoete glans zijn oog verhelderde, ‘ja, dat is het dierbare dorpke wel. Dat is wel die oude toren, die de menschen ziet komen, veranderen en weggaan; maar hij blijft altijd dezelfde. Daar verheffen zich de daken der huizen; ginds steekt de molen zijne zwarte wieken, als smeekende armen, ten hemel.... Ginds, o ginds!....’

De oude man sloeg de handen voor de oogen en snikte. ‘Hart, mijn arm hart!’ stamelde hij, ‘gij dreigt te breken onder het lijden van het weerzien!’

De liefde tot de plek zijner geboorte is den mensch door de Godheid ingegeven. Het is een edel, een hemelsch gevoel, dat zich verbindt aan de liefde eener moeder, welke ons dààr, op die van God gezegende plek, het aanzijn gaf.

Dwaal de vreemde landen door; zeil de wereld om;

leer de grootheid van natuur en kunst, in al hare omvatting kennen; laat de paleizen der grooten, de hoven der koningen u verblinden en u in den maalstroom van een woelig leven meê slepen, maar, geloof mij, gij zult de nederige plek waar gij geboren zijt, al is zij nog zoo arm en naakt; waar gij als kind gespeeld hebt, waar gij gelukkig zijt geweest als jongeling, waar de graven uwer ouders zijn; gij zult die plek willen weerzien, en indien gij nooit van aandoening geweend hebt, zult gij op dat oogenblik weenen gelijk een kind, zelfs met een vergrijsd hoofd.

Na eenige oogenblikken gerust te hebben, hervatte de grijsaard moed en op zijn knoestigen stok leunende, trad hij den weg op, die naar het dorpke geleidde. Zijn oog rustte nu op ieder voorwerp dat hij ontmoette, en tot elken dorpeling die hem voorbijtrad, scheen de weemoedige uitdrukking van zijn gelaat te zeggen: ‘Gij gaat mij voorbij, zonder mij te kennen!’

Sommigen traden onverschillig langs hem heen; anderen stonden stil en boden den grijsaard eene aalmoes aan, welke de oude man, met eene smartvolle uitdrukking weigerde; de moeders beklaagden hem en de kinderen van het dorp huppelden, op hunne bloote voetjes, blij en vroolijk voor den speelman heen, en vroegen hem het heerlijkste deuntje van zijn orgel. Enkelen wilden hem hun brood tot vergelding geven; anderen boden hem hun verhakkeld speelgoed aan; allen lachten hem vriendelijk toe.

‘Speel, speel, orgelman!’ riep een klein meisje, wiens zwarte haarlokken in natuurlijke krullen op de schouders dansten, en wiens blauwe oogen als de zuiverste perelen schitterden. ‘Speel, Duiveke bidt er u om!’

De oude man stond stil; hij was bewogen om den toon der stem van het kind, alsof eene herinnering uit vroeger dagen hem voor den geest kwam. Na een oogenblik

glimlachend met zijne hand de lieve lokken van het kind gestreeld te hebben, zegde hij:

‘Welnu, voor u wil ik spelen, lief kind; maar toch geen vroolijk deuntje dat u zal doen huppelen en springen; dat kan het oude orgel niet meer,’ voegde er de man met eene stille vroolijkheid bij. Hij trok den hoed dieper in de oogen gewis om de ontroering te verbergen, welke zich op zijn gelaat afteekende. Hij liet het speeltuig op de vooruitgeplaatste knie rusten, en terwijl de dorpsjeugd een halven kring voor den orgelman vormde, deed hij eene zoete en slepende muziek hooren.

De kinderen zelfs, veelal zoo weinig vatbaar voor smartelijke indrukken, gevoelen wel dat zij op *die* tonen niet konden huppelen en dansen. Zij stonden zwijgend en bedrukt te kijken, zonder te weten waaraan zij zulks moesten toeschrijven. De bloemen gleden Duiveke uit de hand, en zelfs toen het orgel reeds geruimen tijd gezwegen had, stond de gansche schaar kinderen nog even stil en lusteloos als toen de muziek van het orgel door den omtrek klaagde.

Langzaam ging de dorpsjeugd uiteen, en toen de orgeldraaier het oog opsloeg stond hij verlaten. Wij bedriegen ons: het meisje, waarvoor hij gespeeld had, Duiveke, stond nog voor hem; maar het hield een onrustigen blik op den speelman gericht.

‘Waar zijn uwe kleine gezellinnen, Duiveke,’ vroeg de grijsaard goedaardig. ‘Ik begrijp het wel: de muziek van Walter is te droevig, niet waar?... Niemand!’ dacht de oude man, ‘niemand wil den toon des lijdens verstaan; men wil dat het leven niets anders zij dan een aaneenschakeling van geluk en vreugde.... Maar, Duiveke,’ hervatte de vreemdeling luid, terwijl hij den blik weer op het kind vestigde, ‘wilt gij mij niet verlaten?’

Duiveke schudde het lieve hoofdje, en als tot bevestiging van die beweging, reikte zij den ouden man het handje toe:

het was alsof zij hem de verlatenheid wilde vergoeden, waarin hij zich bevond. Walter staarde eenige oogenblikken dankbaar het kind in de oogen.

Aan hare hand trad de orgelspeler het dorp in.

Hoe meer hij in dit laatste vorderde, hoe meer gemoedsaandoeningen hem bestormden. Hij vergat Duiveke, om alleen aan het hem omringende te denken. Meer dan eens stond hij stil, beweegloos als een beeld, om het dorp te herkennen.

Daar, waar in vroeger jaren hooge en statige eiken stonden, die onder hunne takken de hoeven bijna verborgen, schoten nu welige heesters op; en daar, waar destijds heesters stonden, verhieven zich fiere boomen, wier toppen, door den morgendauw besproeid, in den gloed der morgenzon als juweelen schitterden.

Hier was die lommerrijke dreef niet, daar was nog geen hoeve gebouwd, ginds lagen zwartberookte puinen, zeker omdat de verschrikkelijke oorlog over het dorpke was heengedreven. Maar aan den horizon ligt nog altijd het uitgestrekte mastbosch, links stroomt nog altijd de rivier, rechts verheft zich nog altijd de oude molen. Verder ligt de kerk, de pastorie en ginds - ginds het oude huis, dat hij schijnt te herkennen.

De grijsaard stond stil en bracht de hand voor de oogen.

‘Hilgenoord!’ mompelde hij.

‘Ja,’ liet Duiveke er op volgen, terwijl zij met den wijsvinger het laatst aangeduide huis aanwees, ‘ja, dat is Hilgenoord.... Daar woont jonkvrouw Regina, die medelijden met al de arme menschen heeft. U ook zal zij troosten, u ook zal zij liefhebben.’

‘Regina!’ zegde de vreemdeling diep aangedaan, en als tot zichzelf sprekende. ‘Goddank, in dat huis wonen dan toch nog wezens, die eene engelenziel bezitten. Kent gij haar?’ ging hij voort, zich tot Duiveke wendende. ‘Is zij schoon en goed?’

O, ja,' antwoordde het kind. 'Wij houden allen zooveel van haar; zij is zóó goed, zóó schoon!'

'Goddank!' liet de orgelman er op volgen.

Hoe meer men Hilgenoord naderde, hoe meer men zich van zijne vroegere schoonheid kon overtuigen. Hilgenoord was een oud kasteel, door lommerrijk geboomte omgeven. De muren van het slot, die op sommige plaatsen gescheurd waren, de eenigszins voorover hellende gevel, de kleine gothieke toren, waarop de weêrhaan schitterde - alles duidde eene eerbiedwaardige oudheid aan.

Rondom het gebouw lag een uitgestrekte hof, die op zijne beurt door eenen ringmuur, en deze door eene breede gracht omsloten was. Een aantal kleurrijke watervogels bewogen zich daarin, tusschen malsche waterplanten en bloemen. Eene steenen brug geleidde naar het binnenplein van het kasteel; doch daar gekomen, bemerkte men onmiddellijk eene meer zorgzame hand, dan dat men over het algemeen aan het adellijke verblijf ontwaarde. De bloemperken waren zorgvuldig aangelegd en onderhouden, en hier en daar bemerkte men bloemen aan de vensters, waar zij, in de kamers, met de heldere kleuren der geschilderde glasruiten hadden te wedieveren.

Aan de brug gekomen, aarzelde de orgelspeler deze over te stappen; maar Duiveke scheen er geene vreemdelinge. Zij lokte hem zacht voort; zij scheen als bij ondervinding overtuigd te zijn, dat op Hilgenoord een ongelukkige inderdaad welkom was, en dat ook deze daar troost zou erlangen.

Eene zware stem, die kind en grijsaard ontstelde, deed echter weldra die begoocheling verdwijnen. Een dienstbode riep Duiveke harde woorden toe, en zoo gram waren zijne oogen dat het arme kind zich bevend achter den orgelman verborg, als wilde het zijne bescherming inroepen.

De grijsaard hief fier het hoofd op, zag den dreigenden knecht met een scherpen en doordringenden blik aan, en zegde kalm:

‘Is het om mij dat gij dit kind zooveel schrik aanjaagt? Is het misschien, omdat het mij naar deze woning heeft geleid?... Ja?... Welnu, Duiveke behoefde mij den weg naar Hilgenoord niet aan te wijzen; ik kende dien eerder dan gij. Overigens, wees niet ongerust, ik zal u niet lang tot last zijn.’

‘Wat wilt ge?’ was de barsche vraag van den knecht. ‘Wat zoekt gij hier? Eene aalmoes?... Ga dan gerust verder; het begint mevrouw te vervelen, dat die kleine zoovele bedelaars voor het kasteel bijeen sleept.’

De grijsaard zag den livrillumel eenige oogenblikken met bedwongen verontwaardiging aan, en antwoordde kalm:

‘Ik vraag u geene aalmoes; ik vraag u niets... niets...’

‘Wat komt gij hier doen?’

‘Niets. Een enkelen blik werpen op dit huis, op dien hof, op al hetgeen men hier ziet. Ach, Mijnheer!’ ging hij voort met een diep ontroerde stem, ‘laat mij...’

‘Ha, ik versta u?’ bulderde de knecht op zegevierenden toon, ‘gij komt hier den spion spelen en zien, of er iets te halen is. Maar ik zal u leeren, ik zal u doen ondervinden, hoe men op Hilgenoord zulke gasten ontvangt. Hier, makkers, laat de honden los.’

En onder vinnige bedreiging schoten eenige knechts toe, vooruitgesneld door een paar kwaadaardige honden, die in twee of drie aanvallen het armoedige kleed van den man scheurden. Met stooten en slagen en na verscheidene malen, bij het gelach der ruwe knechten, gevallen te zijn, bereikte de orgeldraaier de overzij der brug en zakte op zijn speeltuig neer.

De man lag nu verlaten op den weg; want zelfs Duiveke was niet meer bij hem. Het kind had, bij den onverwachten aanval der knechten en der honden, de vlucht genomen.

‘Ik vraag u geene aalmoes?’ zegde de grijsaard,

terwijl hij poogde zich op te richten. ‘Ik wilde u enkel vragen nog eens een blik in de woning te mogen slaan; nog eens mijne lippen te mogen drukken op zoo menigen steen, die mij van het verledene zal spreken. Ik wilde slechts een oogenblik in dat huis neerzitten en er denken aan allen, die mij lief waren op de wereld.’

Niemand hoorde hem. Slechts het gegrom en het geblaf der honden, aan de overzij van de gracht antwoordde op zijne stem.

Walter deed den draagband van zijn orgel los en zette zich op 't speeltuig neer, het hoofd met beide handen ondersteunende. Hij bleef al wat hem omringde, met zichtbare aandoening aanschouwen, en uit dien blik alleen kon men gemakkelijk opmaken, dat die plaats hem bekend en dierbaar moest zijn.

Zoo zat hij geruimen tijd, zonder bemerkte te hebben dat er weer een menschelijk wezen aan zijne zijde geslopen was: Duiveke.

Walter wendde het hoofd om, bij het fluisteren van de stem van het kind, en toen hij het meisje andermaal bemerkte, ontlook er een glans van voldoening op zijn wezen.

‘Gij komt mij troosten, Duiveke?’ vroeg de oude man, zich langzaam oprichtende. Het kind antwoordde niet; maar zag den grijsaard medelijdend aan.

‘Lief kind,’ sprak de orgelman voort, ‘woont gij hier op Hilgenoord?’

Duiveke schudde het hoofdje.

‘Wie is uw vader, uwe moeder?’

Het kind maakte een ontkennend gebaar, als verstond het niet recht goed wat de grijsaard vroeg.

‘Hebt gij geen vader of geen moeder?’

Het meisje schudde nogmaals het lieve hoofdje, en de oude man, als door die stomme taal getroffen, staarde het kind denkend in de blauwe kijkers.

‘Gij zijt alleen in de wereld. Zoekt ge wellicht bij mij troost in uwe verlatenheid? Ga spelen, ginds bij uwe kleine vriendjes, ga.’

Duiveke schudde alweer het hoofdje. Het kind scheen aan den vreemdeling gehecht; 't was of het daar geplaatst was om den beschermengel van den grijsaard te zijn.

‘Ga spelen,’ hervatte deze, maar op dat oogenblik verspreidde zich een doodelijk bleek over het gelaat van den ouden man. ‘Ik voel de krachten mij ontgaan... De aandoening is zoo groot...’

Een oogenblik wankelde hij en mompelde op bitteren toon:

‘Maar kom dan toch zien, livreivolk, hoe de Heer Van Hilgenoord, aan de deur zijner woning bezwijkt!’

Bij het uitspreken dezer woorden was eene vrouw, wier uiterlijk de slotvoogdes aantoonde, voor de deur der woning gekomen. Zij staarde op dat lange, bleeke wezen, dat haar eer een dreigend spook, dan wel een mensch toescheen. Zij had die scherpe stem gehoord, den oogslag zien fonkelen, den beenderigen vinger zien dreigen. Drie of vier malen wilde zij toeschieten en ook zooveel malen, voelde zij zich als door de lamheid geslagen.

Nog een oogenblik dreigde de vinger, bewogen zich de lippen, en toen zakte de orgeldraaier naast zijn speeltuig neer. Zijne oogen sloten zich, en zijn hoofd viel in de armen van Duiveke.

Niemand dan de gravin en Duiveke waren getuige geweest van dit smartelijk tooneel. De laatste had niets van dit alles beprepen; op de eerste schenen de woorden des grijsaards een diepen indruk te hebben gemaakt.

Toen Begga het kind Walter's hoofd zag ondersteunen, trad zij snel nader en betastte, na rond gezien te hebben of niemand haar bemerkte, met eene koortsachtige aandoening, den ouden man, als wilde zij zich overtuigen, of hij reeds dood of nog levend was. Zij riep hare dienstboden en

terwijl men het arme Duiveke, in de overhaasting, wegstiet, droeg men den vreemden orgeldraaier de adellijke woning binnen.

Duiveke was op de brug van Hilgenoord blijven zitten; het meisje wilde haar nieuwen vriend wachten. Toen echter niemand verscheen, verliet het kind met trage schreden de plaats.

Niemand wist iets van den ouden orgelman. Noch geneesheer, noch pastoor was op het kasteel ontboden, en als Duiveke over Walter een woord tot eenen der knechts richtte bekwam zij een tikken op de wang, maar geen antwoord.

Slechts eenmaal had een der dienstboden, bij het vragen van het kind, stil gestaan en gemompeld:

‘Een zonderling kind, dat Duiveke? Aan alles wat andere menschen niet liefhebben, of beter gezegd verachten, kleeft zij zich vast. De leelijkste honden van het dorp, de magerste schapen, de domste en onredelijkste ezels, het meest versleten paard, de afzichtelijkste bedelaars - dat zijn hare vrienden. Een gekwetste vogel, eene gebroken bloem, een hard woord kan dat kind doen weenen... Nu wederom... Onbegrijpelijk?’

En het was inderdaad zoo. Al wat verlaten en ongelukkig was, vond in Duiveke eene vriendin. De dorpelingen, die dezen hemelschen trek in de ziel van het kind niet verstonden, lachten met het arm Duiveke; maar Hij, die de harten der menschen peilt, moet met een blik van welgevallen op die reine ziel gestaard hebben.

II. Op Hilgenoord.

Terwijl Duiveke wacht en gansch het dorp zich in gissingen verdiept, zullen wij het kasteel van Hilgenoord binnentreden en zien wat daar gebeurt.

Wij geleiden den lezer in eene ruime kamer van het huis, welke nog volkomen het karakter van vroeger dagen draagt. De wanden zijn met goudleer behangen; de meubels getuigen nog, door hun beeldhouwwerk, dat niet een gewoon werkman, maar een kunstenaar er de hand aan gelegd heeft; de glasruiten zijn nog in lood gevat en eene zware domasten gordijn, welke voor het venster geschoven is, laat slechts een geheimzinnig licht in het vertrek dringen.

Op een ledekant, waarvan de gordijnen opengeschoven waren, lag de arme orgeldraaier. Zijne oogen waren gesloten en de handen op de borst samengevouwen; zijne lippen bewogen zich niet meer: men zou gezegd hebben dat hij dood was.

Zoodra hij op het rustbed was neergelegd, had de vrouwe de dienstboden doen heengaan; zij verbood, een enkel woord over het geval te spreken, en zij alleen bleef aan het ziek- of doodbed: want dat was inderdaad een raadsel geworden. Met strakken blik staarde zij op het bleeke gelaat van den ouden man. De beide handen op de sponde leunende, bukte zij zich geruimen tijd over den orgeldraaier en beschouwde zijn aangezicht; maar hoe lang zij het ook beschouwde, zij schudde telkens langzaam het hoofd, als werd haar vermoeden niet bewaarheid.

Nog stond de vrouwe van Hilgenoord op den grijsaard te staren, toen eensklaps de oude man het hoofd bewoog en een zucht aan zijne borst ontsnapte. Hij opende de oogen en, zonder te weten waar hij was, stamelde hij: ‘In den naam Gods, geef mij een teug water.’

De gravin nam, niet zonder beven, een glas van de tafel, vulde het met water en bracht het den grijsaard aan de lippen. Deze dronk en zegde stil, terwijl zijn hoofd weer achterover viel: ‘God zegene u! een teug water in Zijnen naam gegeven...’ de overige woorden bestieven op zijne lippen.

De gravin hernam hare vorige houding, Na eene poos scheen de orgeldraaier geheel te ontwaken. Met moeite richtte hij zich op en murmelde: ‘Waar ben ik?’ Zonder de vrouwe te zien, staarde hij in de kamer rond, en toen zijn oog op een portret viel, dat aan den wand hing en door eene straal der zon beschenen werd, stak hij koortsachtig de armen daarnaar uit en stamelde:

‘Vader! vader! uw zoon smeekt u om vergiffenis?’

Daarna bedekte de ongelukkige het aangezicht met beide handen, en bleef in gedachten verzonken.

‘Ik ben dan,’ zoo morde hij binnen's monds, ‘ik ben dan in het huis van mijn voorgelacht. Na lange jaren ballingschap en boete ben ik andermaal daar, waar ik als kind gespeeld, als jongeling bemind heb; waar ik als vader plichtvergetend ben geweest. Maar, helaas! hoedanig keer ik hier weer! Zal mij iemand der bewoners nog kennen? Zal mijn kind mij liefderijk aan het hart drukken? Zal mijne echtgenoot mij vergeven of vergeten hebben? Zal...’

De vrouwe van Hilgenoord trad nu uit de schaduw te voorschijn en bleef voor de sponde staan. Met eene stem, waaraan zij moeilijk vastheid kon geven, sprak zij:

‘Gij zijt zonder twijfel reeds weer hersteld. Sta dus op en verlaat dit huis. Maar zeg mij eerst, welke woorden

hebt gij daar straks uitgesproken, betrekkelijk den heer van Hilgenoord? Hebt gij hem dan wellicht gekend?’

‘Begga, Begga!’ onderbrak haar de arme man, ‘kent gij mij dan niet meer? Waarom zulke woorden tot mij gericht? Ziet gij dan niet wie ik ben!’

‘Wie gij zijt!’ stamelde de vrouwe. ‘Gij zegt te zijn... Maar neen, dat is eene dwaling; ik heb uwe gelaatstreken met aandacht gade geslagen; doch ik ken u niet.’

‘Aanschouw mij eens goed, Begga!... Ik ben uw echtgenoot, de eigenaar van dit huis, de voorheen rijke, maar nu, arme Walter van Hilgenoord.’

‘Neen, neen!’ onderbrak zij angstig.

‘Aanschouw mij eens goed, mevrouw!’ ging hij voort, en het bed verlatende, rukte hij het gordijn weg, 't welk belette dat het licht vrijelijk in de kamer drong; ‘aanschouw mij eens goed; ik ben wel verouderd, niet waar? wel grijs geworden vóór den tijd; mijn voorhoofd is wel diep doorrimpeld; ik ben wel arm en ellendig, maar toch ben ik Walter...’

Vrouwe Begga had, bij het hooren van die woorden, haar strakken blik op den vreemdeling gevestigd.

‘Gij bedriegt u, ik ken u niet!’ was het antwoord. ‘Mijn echtgenoot is reeds achttien jaren dood,’ en daarna moed scheppende, zegde zij op den toon der diepste verontwaardiging: ‘En wie geeft u het recht, u eenen naam toe te eigenen, die u niet toebehoort?’

‘Dood!’ mompelde hij, ‘ha! uw echtgenoot is dood... Maar, ik zeg u, mevrouw, dat men u bedrogen heeft. De tijding, welke u mijnen dood meldde, was eene opoffering van mijne zijde, omdat ik besloten had, nooit mijn vaderland of mijne familie weer te zien; ik wilde de schande doen vergeten welke op mij kleefde. Maar zie, in den vreemde, verre van mijn land, alleen en verlaten gedurende zoovele jaren, kon ik mijn kind niet vergeten. Ik ben hier gekomen om haar te zien, haar te zeggen dat

zij nog eenen vader heeft, en mij met u te verzoenen....’

‘Maar om 's hemels wille! wie beweert ge dan te zijn?’ onderbrak andermaal vrouwe Begga.

‘Wie ik ben?’ riep de oude man met stemverheffing, en het hoofd fier oplichtende, uit: ‘Wie ik ben? Maar, mevrouw, ik zeg het u voor de tiende maal; ik ben de heer van Hilgenoord!... Mevrouw,’ ging hij weer smeekend voort, ‘herken mij, vergeef de schuld welke op mij weegt en laat mij mijn kind zien. Voor haar heb ik de verre landen, de dooden zelfs, verlaten... Ach! ik heb zooveel geleden, dat ik altijd niet meer weet wat ik zeg... Wat zegde ik daar dan zoo even?’

Het voorhoofd van Walter zakte in den palm der hand, alsof hij zich in gedachten verdiepte.

De vrouwe wist niet meer wat antwoorden; er heerschte een strijd in hare ziel, dien zij moeilijk bedwingen kon. Ja, haar echtgenoot had haar, achttien jaren geleden, gedrukt onder het gewicht eener misdaad, verlaten; maar ook sedert lange jaren bezat zij eenen brief, uit Napels gedagteekend, dat de ongelukkige een einde aan zijn leven gesteld had, en nu echter trad er plotseling een man voor haar, die zich haar echtgenoot en de vader van haar kind noemde! Achttien jaren kunnen een mensch, bij den eersten oogslag, onherkenbaar maken; maar de tijd laat toch wel éénige trekken, die de vroegere gelijkenis herinneren: hier echter zocht de gravin te vergeefs naar een dezer trekken, welke allen twijfel doen ophouden.

De oude man had zich mismoedig op eenen stoel neergezet. Het licht der zon viel nu, in vollen glans, op zijne matte oogen, die diep in hunne kassen gezonken waren. Langzaam en nadenkend, de oogen ter aarde gevestigd, zegde hij:

‘Ik voelde dat mijne levenskrachten mij verlieten; ik zag mijn haar wit worden vóór den tijd; het was of de dood mij reeds tot zich wenkte. Toen begon ik te denken

aan mijn vaderland, aan mijn kind en ook aan u, Begga. Kom,' dacht ik, 'ik zal eene vermomming aannemen, als een bedelaar de Kempen bereiken en alvorens te sterven mij met diegenen verzoenen, met welke ik in vijandschap geleefd heb. Er komt een tijd, mevrouw! dat men aan God denkt, dat men vaarwel zegt aan de wereld. Bij mij heeft die tijd zich, door eene scherpe stem, aangekondigd, en ook bij u, mevrouw! zal die stem zich eens laten hooren. Dan zult gij door gewetenswroeging gefolterd worden, omdat gij mij, toen ik u de verzoening kwam aanbieden, verstooten hebt. Ik wil u niet dreigen; maar om u te toonen, dat ik tot betere gedachten teruggekeerd ben, wil ik u smeeken, smeeken met gebogen hoofde. Zeg, dat gij mij herkent, mevrouw! Roep onze dochter, hier tusschen deze vier muren, en zeg haar dat haar vader leeft!'

De stem van den ouden man was diep ontroerd. De gravin verkeerde in den hevigen strijd met zichzelf; maar zij kon, in dat afgemartelde wezen den man niet herkennen, die haar achttien geleden verlaten had. Schoot de goede wil haar ook eenigszins te kort?

Het land krioelde op dat tijdstip van landloopers en speculanten. Men was op het einde van eene lange maatschappelijke crisis. Op de Fransche omwenteling, die eene diepe ontroering deed ontstaan en vele familiebetrekkingen verbroken had, waren de oorlogen van het keizerrijk gevolgd, en de justicie was niet altijd bij machte de hand op de uitbuiters te leggen.

Het was overigens de eerste maal niet, dat de beurs van mevrouw van Hilgenoord aan dergelijke aanvallen werd blootgesteld. Geen wonder dus, dat, ook van die zijde, de vrouwe met achterdocht den zonderlingen vreemdeling beschouwde, die niet een deel van hare beurs, maar erger! recht op het geheele bezit meende te hebben.

De orgelman bemerkte de aarzeling der gravin. Ook in

hem heerschte een inwendige strijd; twee denkbeelden, het eene strijdig met het andere, worstelden in zijn hart.

Ten laatste was die strijd beslist en, zich geweld aandoende, verbrak Walter het stilzwijgen dat er ontstaan was:

‘Gij hebt gelijk mij niet te herkennen, mevrouw; gij hebt gelijk... Was ik dan zinneloos, toen ik arm en ellendig uit den vreemde kwam, met de zalige begoocheling mijn kind nog eens te kunnen omhelzen! Ik had mij moeten herinneren, dat mijne terugkomst, mijne herkenning eene nieuwe vlek werd op mijn adellijk wapen, hetgeen de tijd nu allengs gezuiverd had. Ja, ja, ik zal heengaan, mevrouw; ik wil het ongeluk van mijn kind niet: ik zal mijne dochter niet zien, niet spreken... Maar toch, God moge u het ongelijk vergeven dat gij mij aandoet!’

De oude man sprak die woorden zóó ontroerd uit, dat het hart der gravin met verdubbelde kracht begon te jagen.

‘Uwe woorden treffen mij,’ zegde de vrouwe, ‘doch ik kan niet aannemen, dat uwe gezegden waarheid zijn. Een trek van gelijkenis, al bestond die ook, zou mij niet overtuigen. Ik heb de bewijzen, dat mijn echtgenoot overleden is, en sedert achttien jaren ligt een grafsteen, ter zijner herinnering, op het dorpskerkhof.’

Een bittere glimlach speelde, bij die woorden, om Walter's lippen.

‘Grafsteenen, mevrouw! zijn gemakkelijk op te richten, vooral in de woelige tijden die wij beleven. Maar rust mijne asch ook onder dien zerk? Neen, neen, bedrieg u zelve niet, mevrouw: uw echtgenoot leeft, en op dit oogenblik staat hij voor u.’

Bij deze woorden werd de deur geopend, en een jong meisje verscheen. Zij was inderdaad schoon met dat eivormig gelaat, dat blonde gestruivelde haar, die lichtblauwe oogen, die als de weêrglans van een helderen hemel

schenen te zijn. Hare wangen waren door een lichten blos gepurperd, en indien de dichter ooit de kleur der lippen eener maagd aan die van het frissche rozenblad vergeleek, was hij hier voorzeker in de waarheid. Over haar geheele persoon lag het waas van jeugd en geluk, van eenvoud, liefde en poëzie dat betoovert, als iets dat niet aan de aarde toebehoort.

De binnengetredene kon omtrent achttien jaar tellen, doch zoo rank was die gestalte, zoo kinderlijk was de uitdrukking der lieve oogen, zoo eenvoudig de glimlach, welke om haren mond speelde, dat men haar nauwelijks den ouderdom van zestien zou gegeven hebben.

Het was Regina, de jonkvrouw van Hilgenoord.

De oude man liet eenen kreet van vreugde zijnen mond ontvallen, en deed driftig een stap voorwaarts.

Toen hield hij plotseling stil, schudde het hoofd en mompelde ‘Neen!’ Hij trad achteruit, naarmate Regina verwonderd vooruitkwam; maar altijd hield hij zijn oog op het gelaat van het meisje gevestigd.

Begga had al die bewegingen gaêgeslagen, en deze waren het zeker niet, welke haar konden overtuigen, dat de oude man waarheid gesproken had. Integendeel, de gebaren van den vreemdeling waren zoo zonderling, zoo onnatuurlijk, dat vrouwe Begga meende zich tegenover eenen zinnelooze te bevinden, en zij had gewis de belkoord begrepen, indien zij het niet noodig geoordeeld had de nader tredende dochter af te keeren.

‘Kind!’ riep de moeder waarschuwend, en stak den arm tusschen den orgelspeler en het meisje uit.

‘Moeder, wat is er toch?’ vroeg Regina met eene bange stem.

‘Niets!’ zegde de oude man, op tamelijk kalmen toon. ‘Ik zal zwijgen, mevrouw.’

‘Arme man!’ klaagde Regina.

De toon dier zoete stem klonk den grijsaard troostend

en bemoedigend toe, en plotseling de hand van Regina vastgrijpende, kuste hij die.

‘Moeder,’ zegde de medelijdende jonkvrouw, ‘wij moeten dien armen man bijstaan en helpen, niet waar? O, ik weet het, gij zult hem niet hulpeloos laten vertrekken.’

‘Neen, dat zal ik niet, lief kind!’ gaf de moeder ten antwoord; ‘maar ga nu heen.’

De gravin had schijnbaar al hare tegenwoordigheid van geest herwonnen, zij kuste zelfs, als naar gewoonte, hare dochter op het voorhoofd, en Regina gehoorzaamde aan het gegeven bevel. Aan de open deur stond zij echter een oogenblik stil, tastte in haren zak en toeschietende, duwde zij den orgelspeler haar knipbeursje, met eenig geld gevuld, in de hand.

Walter stond daar roerloos als een beeld, en slechts toen Regina de kamer verlaten had, liet hij de beurs aan zijne voeten vallen.

‘Mevrouw!’ zegde hij tot Begga, ‘was dat *uwe* dochter? want ik durf niet te zeggen de *mijne*. Ja?... Welnu, dat zij gelukkig zij: haar vader keert onder de dooden terug.’

Walter trachtte het orgel op zijnen rug te heffen, doch de krachten ontbraken hem.

‘Heb de goedheid mij eens te helpen, mevrouw!’ zegde hij, en zag de vrouwe van Hilgenoord strak aan.

Vrouw Begga wilde eenen dienstknecht doen komen, doch zij bedacht zich.

Vreemde oogen moesten hier in alle geval geweerd worden. De adellijke vrouw bukte zich gewillig en hielp het orgel op Walter's rug torschen. Nu richtte de bezoeker zich naar de deur.

De gravin staarde hem, met een jagend hart na; op het oogenblik dat hij heenging, had zij inderdaad vermeend eenen trek, die haar niet vreemd was, in dat verwrongen gelaat te herkennen. Het was misschien slechts een spel

van hare verbeelding. Inderdaad, als die man de heer van Hilgenoord was, zou hij immers met beradenheid, met mannelijke vastheid, het kasteel zijn binnengetreden; en integendeel had hij zich huiverend aangeboden, zooals zelfs haar misdadige echtgenoot niet zou gedaan hebben.

Neen, dat was zijn karakter niet, gewis niet!

Eensklaps naderde vrouwe Begga driftig den orgelman, greep hem onstuimig bij den arm, en sprak hem nadrukkelijk toe:

‘Indien gij Walter Hilgenoord zijt, antwoord mij dan: wat gebeurde hier in deze kamer, den 11 September 1799, des nachts?... Spreek, ja, spreek mij van dien nacht, van dien schrikkelijken nacht!’

De orgelman beefde voor den toon der stem van vrouwe Begga. Een doodsbleek overdekte zijn aangezicht, en hij trachtte met beide handen de gravin, welke voor hem stond, af te weren.

‘Dien nacht?’ mompelde hij ten laatste, ‘den 11ⁿ September.... Het was toen de....’ en zijne rechterhand klopte op het voorhoofd, als wilde hij de herinnering wakker kloppen. ‘Het was.... Neen.... In deze kamer?.... Zie mij zoo gek niet aan, vrouw; want uw aangezicht martelt mij.... Hier in deze kamer, zegt gij; den 11ⁿ September.... Ha! weet gij wie ik ben?’ ging hij trotsch en met stemverheffing voort, terwijl zijn oog meer en meer de onbepaalde en dwalende uitdrukking, welke het kenmerk der zinneloosheid is, bekwam. ‘Ik ben de graaf Walter van Hilgenoord.’

De gravin schudde ongeloovig het hoofd en zegde op een zegevierenden toon:

‘Dan zoudt gij den nacht van 11 September niet vergeten hebben. Zoek nogmaals in uwe herinnering. Niemand dan Walter, zijn vader en ik waren in deze kamer aanwezig.’

‘Ja, ik herinner mij alles!’ riep de oude man zichtbaar

getroffen. ‘Ja, gij, mijn vader en ik.... Wij stonden hier....’ Daarna, in gepeinzen verzinkende, schudde hij het hoofd en zegde eindelijk: ‘Waar ben ik hier? Wie zijt gij? Gij zijt dat spook, hetwelk mij altijd komt martelen als ik alleen ben.... Terug! in den naam Gods, verberg die bebloede vingers en sluit die gloeiende oogen.’

De gravin ontstelde; zij deed zich de vraag, of die man inderdaad zinneloos was, ofwel dat hij, door eene gewaande verstandsverbijstering, zich uit den toestand wilde redden waarin hij zich bevond. Was hij inderdaad Walter van Hilgenoord, ofwel was hij slechts een bedrieger? Nogmaals klonk er eene stem in Begga's hart: ‘Walter is dood?’ en zij hield zich aan die laatste woorden. Te meer hechtte zij geen geloof aan de bewering van den orgelman, dewijl deze zich plotseling omwendde en met haastigen stap de kamer verliet.

Het tooneel met den vreemdling had Begga diep ontroerd, en 't was gewis hieraan te wijten, dat zij, de vrouw die zoo juist wist te berekenen, niet onmiddellijk aan te nemen van maatregelen dacht, opdat de man het dorp zou verlaten. Immers, Regina mocht van dit alles niets te weten komen. De onderstelling alléén dat haar vader nog in leven zou kunnen zijn, ware reeds een hoekje van den sluier oplichten, die den bevleekten vadersnaam bedekte. Toen zij eindelijk bedaarder geworden was, dacht zij over het gebeurde na. Zij huiverde bij het denkbeeld, dat door de komst van dien orgeldraaier, haar kind wellicht met de ware geschiedenis des vaders zou bekend gemaakt worden. Dan immers dreigde men alles te vernietigen, wat zij, met zooveel moeite, had opgetimmerd! Het wapenschild dat haar kind voerde, zou dan door de misdaad des vaders bezoedeld worden - zij, die nu door de wereld vergeten werd.

‘Neen, kind!’ zoo dacht de bedrukte moeder, ‘neen, gij zult nooit weten wat uwen vader op het harte woog.

Hij kan niet uit de dooden terugkeeren om het u te zeggen, en uwe moeder zal zwijgen als een graf.... Wees gelukkig, Regina! Voor uwe moeder was het leven een pad vol doornen; dat het uwe een pad met rozen worde!’

Middelerwijl verliet de orgelman het kasteel van Hilgenoord. Op de brug bevond zich Duiveke, die verheugd in de handjes klapte toen zij hem weerzag. Walter echter nam onverschillig de hand aan, welke het kind hem toestak, en liet zich gewillig door het meisje leiden. Alvorens echter de brug te verlaten, stond hij een oogenblik stil, bij het hooren der tonen van een klavier en het liefelijke geluid van eene vrouwenstem, welke uit een naburige kamer van het slot klonken.

‘Dat is vrouw Regina!’ zegde Duiveke, op den toon van innige tevredenheid. ‘O, hoe schoon.... Luister....’

Walter luisterde niet meer; hij trad sprakeloos voort.

Gravin Begga zag van uit haar venster, dat hij zich van het slot verwijderde, en, wij moeten het zeggen, het hart der moeder klopte van voldoening. Een oogenblik daarna hoorde zij in de verte de tonen van het straatorgel.

Allengs stierven die klanken weg en de stilte daalde, met den avond, over het kasteel van Hilgenoord neer, zonder dat Regina's rust een oogenblik, door dat wonderlijk toeval gestoord was, en dàarvoor dankte Begga den Hemel.

III. Willem Heyvond.

Niet ver van het kasteel van Hilgenoord lag een klein, maar aanlokkelijk huiske, door een grooten noteboom beschaduwd.

In welk jaargetijde men ook dat huiske zag, altijd waren de muren helder wit, en in den Zomer overlommerde een malsche wijngaard deur en venster recht vriendelijk. Eene heg van witten doorn, maar die met allerlei soort van klimplanten, vooral met witte windekelken doorslingerd was, omgaf ten allen kanten het nederige huis, terwijl een groen en wit gevefd hekken hetzelfde van den straatweg afsloot.

Achter die heg ontwaarde men goed onderhouden bloemperken, en men zag spoedig dat daar eene oplettende hand moest zijn, welke voor de lievelingen van Flora zorg droeg.

Als men het huiske binnentrad, zag men dat alles wel is waar ouderwetsch, doch zuiver, net en behoorlijk op zijne plaats was. De vloer was van steen, maar vuurrood en met wit zand bestrooid; de glasruiten waren in lood gevat en zonder gordijntjes, maar de bloemen die van buiten er tegen opkronkelden, vervingen deze laatsten allerliefst. In den haard brandde een helder vuurken en de oude leuningstoel noodigde, inderdaad vriendelijk, tot zitten uit. Rechts en links op de tafel en op de stoelen, lagen eenige boeken en muziekstukken verspreid, welke genoegzaam getuigden, dat de bewoner van dit vertrek een vriend der studie en der toonkunst wezen moest.

De bewoner zelve zat aan het venster, en staarde over de wijde vlakte, welke zich voor zijn oog opdeed.

Hij was een jongeling van ongeveer negentien jaar oud, met een gelaat vol uitdrukking, en wiens groot oog door een zacht vocht overgoten was, hetwelk aan zijn bleek wezen nog te meer het karakter van eenen ‘droomer’ gaf. Zijn kastanjebruin haar hing wel is waar achteloos, maar toch niet verwaarloosd om zijn hoofd. Zijne kleeding was niet die van een dorpling: zij was tusschen deze en die van den stedeling in, hoewel meer op die des eersten, dan op die van den laatste gelijkende.

Die jongeling bekleedde in het dorp een aantal plaatsen en ambten, en om ze niet allen te noemen zullen wij slechts zeggen, dat hij dorpschoolmeester, voorzanger, rentmeester van eenige omliggende goederen, en ook van die der gravin van Hilgenoord was; zoodat Willem Heyvond, zoo noemde hij zich, nog al een rond inkomen had, en op een betrekkelijk goed welvaren mocht rekenen.

Omringd door een zoo vriendelijk verblijf, door zijne muziek, boeken en bloemen, had men met reden kunnen denken, dat Willem een der gelukkigste menschen moet geweest zijn, die er leefden. Dit was echter niet geheel en al waar: het ontbrak Willem aan herinneringen.

De jongeling had nooit vader of moeder gekend: hij was een vondeling, door den ouden pastoor van het dorp opgevoed, en die ook tot dan toe zijn beste vriend was gebleven. Wie zijne ouders waren, wist Willem niet: al wat hij wist was, dat hij in de heide van het dorp gevonden werd en men hem daarom den naam van ‘Heyvond’ had gegeven. Onder de leiding van den dorpsheer was hij opgevoed, en het was ook van dien edelmoedigen grijsaard dat hij de kennissen had bekomen, welke hem nu door de wereld hielpen; het was ook van hem dat hij de deugden erfde, welke zijn hart ver-

sierden en die aan allen deden vergeten, wat pijnlijke gissingen er over zijne geboorte konden gemaakt worden.

Vandaar dan dat Willem geene ouderlijke herinneringen bezat. Niets sprak hem van een ouderhuis, van de streeling eens vaders, van de liefkozingen eener moeder, en ongelukkig! Willem's dichterlijke ziel had zich dit alles zoo levendig, zoo treffend voor den geest weten te spiegelen, dat het gemis hem des te smartelijker viel. Wat had hij veel gegeven, om te weten wie zijne moeder, wie zijn vader geweest was, of hij zusters of broeders had! En toen hij eens die gevoelens in het bijzijn van zijnen ouden vriend den pastoor ontboezemde, zegde deze met een zucht:

‘Troost u, Willem! Indien gij uwe ouders, uwe zusters of broeders in dit leven niet moogt weêrzien, dan wordt u dat geluk in een beter leven, bij God, toebereid.’

Gelukkig was er een beeld in de droomen van den jongeling, dat veelal het zwarte heimwee, hetwelk hem beknelde verjoeg. Het was dat eener maagd, die hij zusterlijk beminde en zoo heilig als een jong hart beminnen kon. Hij had de troostende gedachte, dat zij hem wederkeerig liefhad als een broeder, al was het dan ook dat stand en rang een diepen afgrond tusschen beide geplaatst hadden.

Die jonge maagd was Regina van Hilgenoord.

Elke zomer, als de adellijke familie op het kasteel kwam, was een lange feestdag voor Willem; gelijk ook menige winter, als mevrouw soms naar de stad terugkeerde, eene wezenlijke uitvaart voor hem was. Dan verlangde hij des te vuriger naar de bloemen des velds en keerde eerst tot een nieuw leven terug, als zij Hilgenoord andermaal door een geurigen krans omsloten.

De samenkomsten van Regina met Willem waren nu echter meer toevallig, terwijl in vroeger tijd, toen beiden nog kinderen waren, de vrije uren dikwijls in elkanders bijzijn gesleten werden.

Willem was toen de beschermer der kleine Regina, en wat deze laatste ook wenschen mocht, Willem zou alles gewaagd hebben om haar voldoening te geven. Geen vogel kon zoo hoog in den top der denne- of eikeboomen genesteld hebben, of Willem haalde het nest voor het lieve blonde kind naar beneden; geen bloemen konden zoo laag aan den oever des waters groeien, of Willem waagde ze te plukken; geen vruchten deden hem zoo watertanden, of hij bewaarde ze voor haar, en als de pastoor den knaap de handjes deed samenvouwen en bidden voor diegenen welke hem weldeden, vroeg het jonkske altijd er eene bede voor Regina bij te voegen.

Reeds vroeg in den morgen ontliiep de knaap de pastorij, om rond het kasteel te dwalen, totdat hij de vroolijke stem van het kind hoorde, of het lieve wicht zag, dat aan de hand der kamenier ontsnappende, Willem een morgengroet ging brengen, en 's avonds wierp Regina, uit haar open venster, den knaap die op de brug vertoefde, nog hare kushandjes toe.

De gravin duldde dit alles, zoowel uit liefde voor den pastoor als voor Willem; want, hoe klein de knaap mocht zijn, vrouwe Begga was overtuigd, dat er geen beter bewaker voor haar kind wezen kon dan Willem, en het bewijs hiervan was wel het volgende. Eens speelde Regina op den oever van de slotgracht, en zich te veel voorover gebogen hebbende om eene bloem te plukken, verdween het arme kind in het water. Vrouw Begga stond aan het venster van het kasteel, en had langen tijd het dartelende kind, met een glimlach van geluk, nagegaan; maar een bange kreet steeg uit haren boezem op, toen zij den bons in het water hoorde, en aan de breede kringen op hetzelfde de plaats zag, waar hare lievelinge verdwenen was. Zij riep om hulp; maar niemand was daar - wij bedriegen ons!

Willem heeft het spelende kind bespied; ademloos

snelt hij toe, springt in het water, en zie!.... hij brengt de lievelinge bij de moeder terug.

Van toen af was Willem vooral een welkome gast op Hilgenoord, en het was wel aan dat voorval te danken, dat hij later de rentmeester van de goederen der gravin werd.

Doch helaas! wij blijven niet altijd kinderen. Regina werd allengs eene maagd in den hoogen stand, en Willem een jongeling, die met zijne handen het dagelijksche brood verdienen moest. Beiden hadden eene verschillende levenswijs en verkeerden in eenen anderen kring. De bijeenkomsten waren dus niet meer zoo veelvuldig, en men zag de twee kinderen niet meer hand aan hand door het bosch dwalen; men hoorde hunne stemmekens 's avonds zich niet vereenigen en het oude geestelijke lied zingen, dat de pastoor aan Willem, en Willem op zijne beurt aan Regina geleerd had. Geen enkele morgengroet of kushandje, geen gezamenlijk lachen, geene vereenigde tranen meer. Wat bederft de tijd en de ondervinding toch veel in het menschelijke leven!

Willem dacht nog altijd aan de jonkvrouw, en of hij waakte of droomde, dat reine beeld dreef hem steeds voor den geest. Als Regina in de kerk was, zong hij duizendmaal schooner den lofzang, dan wanneer zij er niet was; als Regina zich op het kasteel bevond, ging hij er oneindig liever heen, dan wanneer zij daar niet aanwezig was.

En hoe was het met Regina, ten aanzien van den armen Willem gesteld?

Dat hart was te zuiver, te edel om de gevoelens van den jongeling niet te beantwoorden.

Zaagt gij ooit eene klare, heldere bron, zoo doorschijnend dat uw oog de veelkleurige steenen kon onderscheiden, die op den bodem een rijk mozaïk uitmaken? Welnu, zoo was de ziel van Regina. Zij was wat zij scheen; zij deed zich

voor zooals zij was. Zij had Willem zusterlijk lief, en zij verborg dit niet. Zij sprak in de stad, of waar zij zich bevond, van Willem, zooals zij er van sprak op Hilgenoord. Zij roemde vooral zijne braafheid, zijne edelmoedige ziel, zonder zelfs te vermoeden dat het roemen van een jongeling, bij meer gevorderden in jaren, eenen glimlach doet ontstaan.

Somtijds vroeg men haar ‘wie toch die Willem was?’ en zonder blozen, zonder beschaamd te zijn over den nederigen stand des jongelings, zegde het niets vermoedende kind: ‘Wel, de voorzanger in de kerk van Hilgenoord!’ Zong men in de gezelschappen, welke zij somtijds mocht bezoeken, dan dacht zij: ‘Willem zingt toch veel beter.’ Sprak men over de schoonheid eens jongelings, over zijne braafheid, dan fluisterde haar eene stem toe: ‘Willem is veel braver, veel schooner!’ Roemde men den moed van dezen of genen, al was het dan zelfs van eenen Napoleon, dan zag zij Willem zich voor haar over het water buigen, om eene bloem te plukken, dan sidderde zij nog als zij hem in den zwakken top eens populiers zag wiegen, om er een vogelnest uit te halen, en zacht zegde haar eene stem: ‘Dat zou Napoleon niet gedurfd hebben!’

In een woord, Willem was het ideaal van den man voor Regina, zooals Regina het ideaal der vrouw was voor Willem. Voor hen was er niets schooner, niets beter, niets rijker bedeed, en evenals Willem dacht dat hij niets was in edelheid tegenover Regina, zoo dacht deze, dat zij in niets met de grootmoedigheid van Willem overeenkwam.

Naarmate Regina grooter werd, kwam er eene andere wending in de dagelijksche bezigheden, en vandaar de verwijdering waarvan wij spraken; maar innerlijk was en bleef Willem voor Regina, de schoonste, de edelmoedigste, de begaafdsten der menschen, die God haar had doen ontmoeten.

Op dit punt stond de betrekking tusschen den voorzanger en de jonkvrouw, toen wij hem in zijn huis ontmoetten en dat hij aan zijn venster zat te droomen. Zijne hand hield nog een boek vast waarin hij gelezen had, en dat in hem andere gedachten moest opgewekt hebben, dan er gewoonlijk in zijn hart omwoelden: hij had *Paul en Virginia* gelezen - en op dat oogenblik was Regina, in zijne droomen, *Virginia*, en hij had gewenscht *Paul* te mogen zijn.

En zoo voort droomende dacht hij aan Regina; hij dacht aan haar zelfs als zijne bruid....

Schooner droom had Willem nooit gehad; maar ach! droomen zijn kort, en toen de avondklok hem toeriep dat hij moest gaan voorzingen, gevoelde hij dat die droom een zwaar gewicht voor hem geworden was; dat het boek in hem gevoelens had opgewekt, die nooit tot daadzaken zouden kunnen overgaan; het had hem doen ophouden 'kind en gelukkig' te zijn. Hij wierp het boek terzij en riep:

'Dwaasheid! waarom plaag ik toch mijne arme hersens met die gekke droomen!'

Dien avond zong Willem het *Magnificat* met eene ontroerde stem; het scheen hem toe dat hij nooit slechter gezongen had, en echter liet Regina een oogenblik het gebedenboek zakken, en luisterde peinzend naar den hemelschen zang.

De vespers waren afgelopen; de dorpelingen verlieten de kerk, het orgel zweeg; de koorknaap doofde het gewijde waslicht uit, zoodat niets meer de kerk verlichtte, tenzij de laatste gloed der zon en echter zat Regina nog in gedachten verzonken en stond Willem nog achter in de kerk, met de sleutels in de hand, te wachten, tot dat de jonkvrouw den tempel zou verlaten.

Het onwillens rammelen met die sleutels wekte Regina uit de ingetogenheid en ziende dat zij alleen was, verliet zij

snel de kerk. Aan de deur zag zij Willem, groette hem met eenen hoofdknik en ging voorbij. Aan den voet des torens stond zij een oogenblik stil; daar zat de vreemdeling naast zijn speeltuig. De orgelman liet het voorhoofd in de beide handen rusten en gaf geen acht op hetgeen er rondom hem gebeurde. Regina liet eene aalmoes op het orgel vallen en sloeg den weg naar het kasteel in.

Toen zij op eenigen afstand van de plaats waar Walter zich bevond, verwijderd was, hoorde zij plotseling de stem van Duiveke, welke tot Willem riep:

‘Oom Willem! daar zit nu de arme man! Hij mag bij ons blijven, niet waar oom Willem?’

Hijgend kwam Duiveke toegesnel.

‘Willem,’ zegde Regina zich omwendende en een stap nader doende, ‘gij zult, hoop ik, Duiveke's vraag toestaan.’

Zij stak den voorzanger de hand toe en Willem vloog nader, om deze dankbaar te drukken.

‘Ja, mijn huis zal een gastvrij huis voor hem zijn!’ zegde de jongeling.

‘Ik dank u, Willem!’ was het antwoord; maar volgens Willem zegde de toon, op welken zij die woorden uitspraak: ‘Ik heb u lief.’

Daarna ging zij snel voort, en geruimen tijd staarde Willem het edele meisje na. Toen richtte hij het oog naar den orgelman en Duiveke, die, zooals wij weldra zullen zien, geene vreemdelinge bij den voorzanger was. Deze laatste richtte den ouden man op en zegde hem op troostvollen toon: ‘Kom, sta op, vriend! in mijn huis zal het beter zijn, dan op de koude kerktrappen. Kom, uw gebed is aanhoord; er zijn nog medelijdende zielen in de wereld.’

Walter stond op, stamelde herhaalde malen dank, drukte Willem 's hand in de zijne en kuste het voorhoofd van Duiveke, welke hij zijn ‘kleinen engelbewaarder!’

noemde, en hem op hare beurt, lachend en in de handjes klappend, toeriep: ‘O, gij zult bij ons zoo tevreden en gelukkig zijn!’

Oom Willem! zal de lezer misschien herhalen en den schrijver reeds veroordeeld hebben, omdat hij hem niet vroeger gezegd heeft wie Duiveke was, en dewijl wij geene geschikter plaats vinden om dit te zeggen dan hier, zullen wij ook maar aan de nieuwsgierigheid voldoen.

Even als Willem was Duiveke een verlaten kind: niet een dat ten vondeling gelegd was; maar een kind uit het dorp, dat jong haren vader en hare moeder verloren had. Zonder weenen, had het de zwarte mannen hare ouders, de moeder kort na den vader, zien wegdragen; want het was te jong om het ongeluk te beseffen en zorgeloos speelde het daarna weer in de ledige hut. Niemand wilde zich met het arme weeske belasten; doch in die aarzeling schoot Willem toe, hief het kind zegevierend op den arm en bracht het liefderijk naar zijne woning.

De handdruk van den onden pastoor en de dankbare blik van Regina, waren zoete belooningen genoeg geweest voor die edelmoedige daad, zonder nog de liefde van het kind te rekenen, welke hem zeker dubbel voor alle zorgen beloonde. ‘Oom Willem,’ zooals het kind hem noemde, deed goed aan het verlaten wicht, omdat hij een hart had naar het Evangelie gevormd. Daarbij herinnerde hij zich altijd, dat hij ook eens arm en zonder hulp was geweest, en wat zou er van hem toen geworden zijn, als men hem geene reddende hand had toegereikt?

Ziedaar, lezer, Duiveke's geschiedenis.

Willem wilde niet dat Walter het orgel zou dragen; hij tilde het op zijne schouders, en met een zalig hart ging het drietal op weg, naar het huis onder den noteboom.

De gelukkigste van allen was echter de jongeling; hij dacht aan Regina, aan haren blik, aan haren handdruk, en de gansche wereld werd, in zijne verbeelding, met goud

en rozen overstrooid. Wat heeft de mensch toch weinig noodig om gelukkig te zijn! Willem had het voorgevoel, dat ook bij Regina het kinderlijk gevoel, in eene eerste en reine liefde - eene, die van God komt, - veranderd was, of ten minste op het punt stond, daarin te veranderen.

De stem van Duiveke, die gedurig tot den ouden man sprak, en eindelijk blijde uitriep 'Dat is ons huis!' verplaatste Willem uit de tooverwereld in de wezenlijkheid. Dan begon hij ook den orgelman te ondervragen; doch hij kreeg niets ten antwoord, tenzij een gebaar van ja of neen, en Willem kon niet anders denken of het moest den ongelukkige in het hoofd schelen.

Men trad het huis des voorzangers binnen, en op Willem's aandringen, rustte de grijsaard weldra in den gemakkelijken leuningstoel. Duiveke zette zich bij den ouden man neer, en de jongeling ging aan het venster zitten, met de hand het lокkig hoofd ondersteunende.

De maan, welke haar licht door de glasruiten wierp, bespiedde weldra twee groote tranen van geluk, welke over zijne wangen stroomden.

IV. Herinnering.

De stilte heerschte volkomen in het huis van Willem. De oude man sliep in den hoek van den haard, op een paar uitgespreide dekens. Duiveke rustte reeds eenige oogenblikken in haar bedje; maar Willem zat nog altijd aan het venster en volgde met een droomend oog de maan,

die nu eens op den top der vlottende wolken, dan weer op de takken der eiken en wilgen scheen te rusten.

Een snel achtereen kloppen op de huisdeur stoorde zijne mijmering, en nadat hij de deur had geopend, sloop er bedeesd eene vrouwelijke gestalte in de kamer. Het was schemerig licht in het vertrek, dewijl het licht der maan met vollen stroom in hetzelfde neerviel. Ook een tweevoudige kreet ‘Regina!’ en ‘Willem!’ liet zich bijna gelijktijdig hooren. Daarna verliepen er eenige oogenblikken, eer de beide jonge lieden van de ontsteltenis bekwamen, welke de ontmoeting veroorzaakt had.

Eene vrouwelijke bediende vergezelde de jonkvrouw en bleef op eerbiedigen afstand.

‘Die grijsaard!’ stamelde Regina ten laatste, ‘Willem, waar is hij?... Hebt gij hem gehuisvest?’

‘Zie, jonkvrouw, daar rust hij,’ sprak Willem op ontroerden toon en op den ouden man wijzende. ‘Arme zinneloze!’

‘Zinneloze! zegt gij, Willem?.... Ik beklaag hem uit den grond mijns harten. Zie!’ ging zij voort, terwijl zij een korfke, met levensmiddelen gevuld, op de tafel zette; ‘zie, Willem, ik heb aan den ongelukkige gedacht, en ik kom wat gebak en wijn brengen; dat zal hem versterken.’

‘Wat zijt gij goed!’ murmelde Willem.

En bij die woorden had Willem de hand der jonkvrouw gegrepen en dankbaar zijne lippen er op gedrukt. De hand van het meisje sidderde, en huiverend, als hadde de jongeling eene heiligschendende daad begaan, liet hij ze los.

‘Och, Willem!’ sprak zij zacht, ‘wij moeten immers de arme menschen, in het ongeluk dat hen treft, bijstaan: te meer als het hunne schuld niet is, dat zij ongelukkig zijn, en deze, zie, ik weet niet welke stem het mij toeroept, deze is een rampzalige, die ons meelijden verdient. Is het niet reeds droevig genoeg, alleen en verlaten te moeten ronddolen, als men oud en gebrekkelijk is.’

‘Gewis!’ zegde Willem.

Elke beweging van Regina werd van buiten bespied. Eene zwarte gestalte was de jonkvrouw achterna geslopen, toen zij het kasteel verliet. Telkens dat de personen in de kamer zich naar den kant des vensters dreigden te wenden, verdween dat fantastisch hoofd achter het loof van den wijngaard, om een oogenblik daarna weer het venster te naderen.

Het bespiedende oog scheen de allerminste beweging in de kamer te willen nagaan.

De deur ging open en de jonkvrouw trad buiten, gevolgd door den jongen voorzanger. Het hoofd aan het venster was verdwenen, en zonder eenige achterdocht traden de twee liefdadige engelen - want zóó mocht men hen noemen! - naast elkander den kleinen bloemhof door.

Aan het hekken gekomen, daar waar Regina zonder twijfel dacht dat Willem terugkeeren zou, stond het meisje plotseling stil, en zegde op eenen toon van belangstelling en nieuwsgierigheid:

‘Willem, waarom beefde uw stem toen gij dezen avond het *Magnificat* zongt?’

‘Ik dacht aan u, jonkvrouw. Mistroostiger dan ik heden avond was, ben ik nooit geweest.’

‘Waarom dacht gij dan?’

‘Aan den tijd toen ik u nooit “jonkvrouw” noemde, en gij mij nog “uw kleinen Willem” heettet.’

‘Ja, die tijd is reeds lang heen. Maar ik begrijp niet waarom die herinnering u juist bedroefd moet maken; ook nu nog vraag ik niet dat ge mij dien titel geeft.’

‘Neen, maar stand en rang eischen dit.’

De twee personen, op zekeren afstand door de bediende gevolgd, gingen traag voort en aan de hooge acaciastruiken, die langs den weg stonden, gekomen, stond Willem andermaal stil en vroeg:

‘Denkt gij nog soms aan dien tijd?’ en toen hij die woorden uitsprak, beefde zijne stem.

‘Wel zeker, Willem! Gij waart immers mijn beste speelmakker; mijne moeder acht u zeer hoog, en is u zeer dankbaar voor de diensten, die haar door u bewezen werden.’

Het was juist dergelijk antwoord niet dat Willem verwachtte. Zonder dan ook op die woorden acht te geven, sprak hij droomend over den kindertijd voort, want hij scheen bepaald voornemens te zijn, dien avond in haar hart elke herinnering aan de eerste jaren weer levendig te maken. Dat waren immers de banden, welke dit wezen aan hem hechtten!

‘Ik zou u altijd nog vóór mij willen zien, gelijk toen wij kinderen waren,’ hervatte Willem. ‘Als ik soms eenzaam in de bosschen wandel, sta ik dikwijls stil bij dezen of genen boom, en mijn oog zoekt er onze namen op de schors. Wat vroeger eene onmerkbaar snede was, is thans breed en goed zichtbaar uitgegroeid.... O, denk ik dan, zoo moest het ook met de gevoelens onzer harten gaan.... Maar, 't is waar, wij blijven niet altijd kinderen. De bloemen des velds verjongen wel iederen jaarkring; maar de bloemen van den kindertijd niet.’

Regina zag min of meer vreemd op; zoo had zij Willem nooit hooren spreken; de toon zijner stem joeg onrust in haar hart, zonder dat zij hiervan de reden beseffen kon.

‘Maar gij blijft immers altijd onze vriend, Willem?’ zegde het meisje.

‘Dat woord maakt mij gelukkig. Eens gaaft ge mij den naam van “broêr Willem”. Dat is reeds lang geleden. Herinnert gij u, hoe dikwijls gij mij dien zoeten naam gaaft, omdat ik u zegde dat ik geen broeders of zusters, geen vader of moeder in de wereld kende? En dan glimlachte ik van geluk, dan was ik rijk, rijker dan een koning.... Wilt gij mij nog soms “broêr Willem” noemen? Ik weet

niet wat al tooverachtigs dat woord in uwen mond heeft.’

‘Waarom niet, indien u dat gelukkig maakt!’

‘Als ik des winters 's avonds alleen zit te dromen, heb ik dikwijls gedacht, dat God mij toch nog veel liefde en geluk in dit leven schonk, al liet hij mij dan ook vader en moeder missen. Hij leerde mij u kennen.... Dan begin ik met onze vroegste kennismaking, zoo ver het mij heugt: zij had plaats op de knieën van den ouden pastoor. Gansch ons kinderleven rolt voor mij heen; ieder traan welt weer in mijn oog op; ieder lach speelt weer om mijnen mond. Alles wat gij wenschet, had ik u willen geven. Ik glimlach nog als ik denk, hoe gij mij eens in uwe onnoozelheid, de sterren van den hemel vroegt, en hoe ik weende van spijt ze u niet te kunnen geven: ik had u lief tot in het onmogelijke.’

‘Ja, ja, dat is waar!’ juichte Regina in kinderlijken eenvoud.

‘Zoo doorloop ik den morgen en avond, de lente, den zomer, den herfst, tot dat ik eindelijk aan het begin des winters stil sta, ginds op den heuvel, die den grooten weg bestrijkt en waar ik somtijds de koets zag verdwijnen, die u naar de groote stad voerde. Dan keer ik zwijgend naar de pastorie terug, om de lente af te wachten, wanneer gij, even als de bloemen en de vogelen, zult terugkeeren. Zoo droomde ik voort, zoo ben ik weer kind, tot dat ik plotseling gevoel dat wij groot zijn geworden, en dat stand en rang voortaan beletten....’

‘Willem, Willem! dat is niet braaf van u!’ onderbrak Regina. ‘Stand noch rang kunnen de gevoelens des harten breken.’

Eene sterke ritseling in het loof deed de jongelieden schrikken. Daarna werd alles weer rustig en Regina, bezorgd en goedhartig voor alles wat haar omringde, zegde glimlachend:

‘Laat ons zachter spreken, Willem! wij storen den slaap van den armen vogel.’

‘Stand en rang, Regina?’ ging de jongeling voort. ‘Ik gevoel het maar al te wel, die graven eenen afgrond tusschen ons. Het is uw hart niet dat zich van mij afscheurt; het is de wereld die ons van elkander rukt. Andere jaren, andere vrienden! Des zomers ontmoet ik u zelden meer; des winters keert gij dikwijls naar de stad terug, en als ik dan eenzaam zit te denken, verbeeld ik mij die feestzalen, waarvan ik soms hoor spreken; dan zie ik u, in dat gewoel, schoon en rijk; ieder heeft u lief, ik misgun u dat geluk niet, maar ik misgun het hun, die het u mogen aanbieden.’

‘Ik begrijp u niet, Willem! Uwe taal is zoo zonderling en gij spreekt mij van dingen aan welke ik nooit gedacht heb; gij wilt mij zoete herinneringen uit het verledene te binnen brengen, en gij vindt niets dan bittere woorden. Er moet u iets anders op het hart wegen.’

‘Ja, ‘t is waar!’ murmelde de jongeling,

‘Verklaar mij dat raadsel dan, Willem. Laten wij het verledene daar, spreken wij van het tegenwoordige. Zeg mij, wat gaat er in uw hart om?’

‘Tot heden toe heb ik het niet geweten. Ik had denkbeelden en gevoelens, maar ik kon aan deze geene duidelijke vormen geven. Dezen avond las ik een boek, *Paul en Virginia*: ik dacht ons beider levensgeschiedenis te lezen. Wij ook zijn opgegroeid als die twee kinderen; wij werden groot in de liefde en welwillendheid uwer moeder, onder de teere zorgen van den ouden pastoor. Ik beminde dat boek. Maar zie, op het einde scheurt het noodlot die twee wezens van elkander, en ik heb gesidderd, Regina, omdat ons dit ook zal te beurt vallen. Stand en rang is de zee welke eens ons scheiden zal. En toch heb ik het noodlottig denkbeeld in het hart, dat gij mij ook

voor de volgende jaren hadt moeten toebehooren. Dat denkbeeld zal mij doen sterven.’

‘Geloof gij dan niet, Willem, dat ik u altijd een zusterlijk gevoel zal blijven toedragen?’

‘Gij verstaat mij niet, of neen! gij wilt mij niet verstaan misschien.... Als kind heb ik u lief gehad; als maagd zullen anderen u beminnen, en daarom klonk mijne stem zoo droevig; want ik bad God in mijnen zang, nooit te gedoogen dat gij van mij zoudt worden gescheurd.’

Dat was voorzeker duidelijk genoeg gesproken, en echter begreep het lieve kind nog den wezenlijken zin der woorden niet. Wie weet echter hoe spoedig de naklank van Willem's stem, andermaal in Regina's hart ruischen zou..., en dan....

Het loof bewoog zich andermaal: het was alsof iemand de acaciatakken, geruimen tijd terug gehouden, nu weer losliet. Willem ontstelde; hij scheidde de takken, om de reden van het gerucht te onderzoeken, doch bespeurde niets. Het gerucht van zich verwijderende voetstappen werd, door de beweging der jongelieden, niet gehoord; maar hadden zij, in plaats van met een kloppend hart achter het loof te zoeken, het oog in de richting van het kasteel gewend, zij zouden eene zwarte gestalte hebben zien voortsluipen.

De torenklok sloeg negen ure.

Die toon riep Regina, meer nog dan het geruisch dat men meende behoord te hebben, tot zichzelf en, na met eene bedeesde stem: ‘Goeden nacht, Willem!’ gestameld te hebben, 't geen de arme jongen met eenen nog bedeesder groet beantwoordde, snelde de jonkvrouw heen, en moest reeds geruimen tijd het kasteel bereikt hebben, toen Willem nog beweegloos op den weg stond.

‘Zij heeft mij niet verstaan!’ zuchtte hij en met een bedrukt gemoed keerde hij huiswaarts.

Eenige oogenblikken nadat Regina den jongeling

verlaten had, zat het meisje in hare kleine kamer, met die pracht gemeubeld, welke den rijkdom kenmerkt.

Eene kleine lamp verspreidde een zacht licht door het vertrek, het licht bestraalde het fluweel der gebeeldhouwde stoelen, het blauw zijden behangsel, de bloemen, het klavier, een geopend gebedenboek, en andere voorwerpen, welke op de tafel lagen.

Regina zat aan eene bidbank, de handjes gevouwen, het oog naar boven gericht. Het was of zij God bad, om te beletten hetgeen Willem vreesde: namelijk de eeuwige scheiding tusschen beide. Onder die bede werd de deur geopend, en mevrouw de gravin trad binnen. Deze zag er bleek en lijdend uit. Begga zette zich in den leuningstoel die aan de tafel stond, en noodigde haar uit bij haar te komen.

Met een strak en onrustig oog naderde Regina hare moeder, terwijl hare lippen bang murmelden: ‘Wat is er, moeder?’

Vrouw Begga streek de blonde haren van hare eenige dochter, drukte haar eenen kus op het voorhoofd en trok haar in hare armen, terwijl zij het hoofd van Regina tegen haar hart liet rusten.

‘Kind, gij zijt misschien verwonderd mij op dit uur hier te zien,’ zegde Begga, ‘maar wij kunnen slechts veilig spreken als de andere huisgenoten slapen. Ik heb u veel [t]e zeggen, Regina; doch ik weet niet waar te beginnen.... O, glimlach gerust; ik breng u geene slechte tijding.’

‘Beste der moeders!’

‘Regina, gij hebt den leeftijd bereikt, dat ik u de wereld moet inleiden, dat ik u eene fortuin, een adellijken naam te meer geven moet.... Gij ziet wel, dat, ik voor u bezorgd ben!’

Bij die woorden zweefde er wel een glimlach om den mond der gravin; maar zij kon het niet verbergen, die woorden werden met eene prangende onrust uitgesproken.

‘Wat wil dat zeggen, moeder?’ vroeg Regina op bangen toon.

‘Dat wil zeggen, kind, dat de groote wereld u wacht. De stad met hare feesten verbeidt er u. De jonkvrouw van Hilgenoord moet eindelijk aan het hof de plaats bezetten, welke haren rang haar aanwijst?... Regina, ik zal u eene tooverwereld van genoegens binnenleiden, welke tot heden toe u vreemd was.... Het hof! Verbeeld u al den luister, dien het vorstelijk gezin om zich verspreidt; verbeeld u wat stroom van genoegens daar dagelijks u wacht!’

‘Verlaten wij dan Hilgenoord, moeder?’ stamelde zij bang; want dat eenzame kasteel scheen haar toe, meer betoovering te hebben dan de hoofdstad en het hof zelve.

‘Ja, lief kind! de koning zal te Brussel komen. Al wat ons land in adel bevat en het goed meent met de toekomst, stroomt in de hoofdstad te samen, om koning Willem te begroeten. Dan volgen er prachtige, verblindende feesten, bij voornamen personen en aan het hof - en het is dàar dat ik u wil doen schitteren.’

De gravin drukte ontroerd het blonde hoofd der jonge maagd aan haar hart.

‘Maar, moeder, wij waren hier zoo gelukkig!’

‘O, ginder zult gij veel gelukkiger zijn. Zoo eentonig als het hier op Hilgenoord is, zoo veel verscheidenheid biedt immers de stad aan. Waartoe baten uwe schoonheid, uwe prachtige kleêren, uwe schitterende juweelen; niemand bewondert ze! Ginds zal dit alles naar waarde geschat worden, en gij begrijpt nog niet hoe mijn moederlijke hoogmoed gestreeld wordt, bij het denkbeeld dat zelfs de koning eenen blik van welgevallen op de jonkvrouw van Hilgenoord werpen zal.’

Zóó trachtte de moeder de stille en vreedzame ziel van Regina uit den wiegelenden droom te schokken, waarin zij nog, even als een kind, verkeerde. Maar dat alles had voor Regina de begoocheling niet, welke vrouwe Begga

daaraan wilde geven. Dat naïeve kind was gehecht aan het oude huis, gelijk de zwaluw aan haar nest en even als die vogel, kwam zij altijd bij het wederkeeren der zon en der bloemen, met liefde naar de plek harer eerste kinderjaren terug. Zij kende nog geene andere wereld dan het vaderhuis!

De moeder zag die aarzeling en onrustig sprak zij verder:

‘Het is, lief kind, niet alleen om in de nieuwe wereld te schitteren; maar dààr zult gij harten ontmoetten, die u zullen verstaan, die u zullen beminnen.’

‘Maar ook hier moeder, bemint men mij zoo hartelijk.’

‘O, niet zoo, Regina! Hier heeft u slechts een kinderlijk gevoel het hart bezielde; gij bemindet alles wat u omringde; maar ik spreek u van een gevoel, dat uw hart aan dat eens jongelings boeien zal....’

‘O, zooals aan Willem?’

De gravin Begga werd beurtelings rood en bleek. Zij beet op hare lippen, en men zag het wel, zij bedwong zich bij het hooren van dien naam.

‘Kinderachtigheid!’ spotte de moeder. Neen, niet zóó kunt gij nog beminnen. Dat geluk is aan een rijk en hooggeplaatst man toegedacht, die zalig zal zijn in de liefde van uw hart; die u eens, en dat zal eene zoete voldoening voor uwe moeder zijn, als bruid ten altaar geleiden, u zijne fortuin en zijn adellijken naam aanbieden zal. Regina, dat is de wensch mijner ziel: dan zal er veel onrust, veel lijden uit mijn arm geprangd hart verdwijnen.’

De oogen der gravin vulden zich met tranen.

‘Maar, moeder!’ onderbrak Regina, ‘zal al die pracht, al die schittering ons wel geluk aanbrengen? Hebt gij mij zelfs niet gezegd, dat wij het gewoel der stad verlieten, omdat er voor ons geen geluk te vinden was; dat....’

‘Ja, jaren geleden, Regina! was ons geluk niet dààr; het was toen hier in de eenzaamheid; maar *nu* is het hier meer,’ en de moeder drukte op deze woorden, ‘het is niet ginder; het wacht ons in de stad. Toen..., maar, neen! ik kan u dat niet zeggen.... Regina! uwe moeder meent het zoo goed met u; geef u blindelings aan haar over, en gij zult vele smarten verhoeden.’

‘Zijt gij dan ongelukkig, moeder?’ vroeg het lieve kind, en strengelde de beide armen om den hals der weenende vrouw.

‘Neen, ik ben het niet meer. God heeft mij uwe liefde gegeven, nadat hij mij zwaar beproefd had, nadat hij mij.... uwen vader had ontnomen.... Als men u ooit van uwen vader spreekt,’ liet vrouwe Begga, als buiten zichzelf, er op volgen, ‘als men zijnen naam zal bezoedelen, als men.... Maar neen, 't is dwaas dit te zeggen, geloof niets, niets van alles wat men u zeggen zal.’

‘Wat is er dan met vader gebeurd?’ stamelde de jonkvrouw, ‘gij hebt mij dat nooit verteld, moeder.’

De gravin deed zich geweld aan.

‘Niets, niets! Maar uw vader had vele vijanden, kind, die hem tot aan gene zijde des grafs willen vervolgen....’

‘Welnu, moeder!’ streelde de lieve dochter, ‘laat ons dan hier blijven, hier in dat stille dorp, omringd door menschen, die aan de nagedachtenis van vader geen kwaad willen. Willem, de oude pastoor, al de dorpelingen hebben ons lief. Het hof kan schoon en schitterend zijn; maar ons ouderlijk huis is mij dierbaar. Het is of ik zal afsterven van de wereld, wanneer ik dit huis zal verlaten. Neen, gij hebt het gezegd: ginds zijn booze menschen, die de nagedachtenis van mijnen vader willen benadeelen: ik haat hen reeds vóór dat ik hen gezien heb. Wij gaan niet naar de hoofdstad, niet waar, lieve moeder! wij blijven hier.’

‘Het kan, het mag niet, kind... O, kon ik u alles zeggen. Nog eens, Regina, volg mij blindelings, indien gij uwe

moeder niet van smart wilt doen sterven. Ik smeek u er om, bij alles wat u dierbaar is; vergeet wat u hier omringt, en denk dat mijn geluk in die wereld ligt, waarvan ik u gesproken heb.'

'Moeder, ween niet! ik zal u volgen.... Maar zeg, moet ik dan Hilgenoord, den ouden pastoor en Willem vergeten?'

'Behoud er de gedachtenis van, Regina, alsof die laatsten dierbare afgestorvenen waren.'

Het meisje liet het hoofd zakken.

'Gij wilt het moeder?'

'Mijn en uw geluk ligt dààrin.'

'Het zij dan zoo. Wij gaan naar de hoofdstad, naar de feesten; wij zullen er gelukkig zijn, moeder.'

'Goed kind!'

'.... Ik zal er vergeten dat er harten zijn, die mij als kind liefhadden; ik zal er andere harten zoeken om mij te beminnen.... Moeder! nu mag Willem met recht zeggen, dat ik wel ondankbaar jegens hem ben.'

Eene donkere wolk dreef weer over Begga's voorhoofd. Zij troostte haar kind, zonder den naam, dien het kinderlijk hart der maagd vereerde, te kwetsen en verliet na eene vurige omhelzing de dochter, welke zij, met een beklemd gemoed uit den eenvoud schudde, waarin zij haar tot hiertoe bewaard had. Dacht de gravin inderdaad dat het nieuwe leven, 't welk zij hare dochter voorspiegelde, eene bron van geluk worden zou? Neen; indien zij duidelijk had durven spreken, zij zou de ware reden dier plotselinge verandering, meer aan den drang der omstandigheden, dan aan de hoop op het toekomstige geluk toegeschreven hebben.

Reeds weet de lezer, dat er eene vlek op de familie der van Hilgenoords kleeft. Om die allengs te vergeten, had de gravin met haar eenig kind, het gewoel der groote wereld verlaten, slechts van tijd tot daarin verschijnende;

maar met zooveel geheimzinnigheid, dat velen zelfs niet wisten dat de gravin eene dochter bezat. Thans echter zag zij wel dat het gevaar meer en meer in de afzondering gelegen was; zij, scherpzinnig als eene vrouw die berekent, had sedert lang het ontluikende gevoel in Willem bespied. Hare adellijke trotschheid zegde haar, dat zij dien worm door een enkel woord moest te binnen brengen, welke onmetelijke afstand tusschen hare dochter en hem bestond; maar mevrouw kon de goede diensten, door Willem bewezen, niet miskennen, en liever sloeg zij een kalmer en veiliger weg in.

Indien de bespieder, een der bedienden van het kasteel, die trouw de voetstappen der dochter volgde, en die ook in den afgeloopen avond zijne zending had volbracht - indien hij de woorden des jongelings had kunnen overbrengen, mevrouw zou overtuigd zijn geweest, dat de toestand hachelijker werd dan zij zelfs vermoedde.

Toen de moeder de kamer verlaten had, naderde Regina het venster, opende het en terwijl de avondlucht haar brandend voorhoofd verkoelde, liet zij droomend het hoofd op haar handje rusten. Zij herdacht al wat hare moeder gezegd had: zij verstond het niet, maar toch gevoelde zij wel, dat er pijnlijke herinneringen onder die woorden moesten verborgen zijn. Doch zij zou gehoorzamen; zij zou alles doen wat hare moeder verlangde, en het oog naar den met sterren bezaaiden hemel slaande, bad zij den goeden God voor hare moeder, voor de nagedachtenis des vaders, die door booze menschen gehaat werd en zij smeekte den Alvader, dat hij het haar zou vergeven, als zij aan den ouden pastoor en Willem niet meer zooveel zou denken als voorheen.

Een heerlijke zang klonk op dat oogenblik in de verte, en brak de stilte des avonds af. Eene schoone mannestem zong een welbekend Kempisch lied, en dat ook, te oordeelen naar de uitdrukking van haar gelaat, aan de

schoone Regina niet onbekend zijn moest. En niet te verwonderen! de stem was die van Willem, en het lied hetzelfde dat zij duizende malen met den jongeling, kind zijnde, gezongen had.

Al hebben de princen hunnen wensch,
Sy sijn maer slaven van den mensch,
Maer wy herders vol van vreê
Sijn bekommerd nievers mee.

Al ist in het hof wat meer verciert,
Schoonder is ons wooning opgeciert
Met gras, met bloemekens en gheboomt,
Daer soo menige beeck by stroomt.

Al is in 't hof veel snaerspel soet,
Dat den droeven gheest verheughen doet,
By ons is oock den wederklanck
Van den vogelen soeten sanck.

De maagd luisterde, met ingehouden adem, naar dien zoeten en melodieusen zang; maar wat Willem zoo dikwijls, met een opgeruimd gemoed gezongen had, galmde nu droefgeestig, en het was of de jongeling in dat lied haar smeekte, het dorp boven de hoofdstad, Hilgenoord boven het hof, en zijne genegenheid boven de aanbidding der vreemden te verkiezen; het was of Willem haar nogmaals bad: 'Vergeet mij niet!' Zoete bede, die het hart der maagd van aandoening deed kloppen. Na eene poos droeg de nachtwind weêr de volgende woorden over:

Al heeft elcken koninck 't hoofd omringt
Met een gouden kroon, die heerlijk blinckt,
Wy herders draghen oock eene kroon
Van verscheiden bloemekens schoon.

Al draegt eenen koninck in sijn hand
Eenen staf om te beheerschen 't land,

Wy voeren oock eenen 't elcker steê
Daer we onze schaepkens beheerschen meê.

Is het niet de rijkste mensch die leeft,
Die by weinigh sijn ghenoegeen heeft!
Wat is toch deeser waereld lust
Als des menschen hert is ongherust!

Zacht stierf de zang weg, en Regina sprak, met eene stem, door tranen verduisterd:
‘Willem! Willem! ik heb u verstaan!’

De gordijn werd plotseling voor Regina weggeschoven, en zij staarde in Willem's harte. Dààr las zij, wat hij haar niet had durven zeggen. Willem zelve hoopte den man te zijn, waarvan hare moeder zoo even gesproken had: de bruidegom, de beminde echtgenoot! Maar hij droeg geen adellijken naam; hij was niet rijk en vermogend, zooals vrouwe Begga den echtgenoot voor hare dochter wenschte; hij kon haar niet volgen aan het hof, in de schittering der wereld.

‘Willem!’ nokte het meisje, ‘het is te laat. Ik moet u verlaten; ik heb mijne moeder beloofd u te zullen vergeten. Vaarwel, Willem! vaarwel, wijt het mij niet.’

En de arme maagd wierp hare kushandjes in de duisternis van den nacht verloren.

Vrouwe Begga sliep dien nacht evenmin als hare dochter. Honderde plannen voor de toekomst verdrongen elkander gedurig bij de eerste; herhaalde malen had zij, koortsachtig opgejaagd, hare legersteê verlaten en was peinzend door haar slaapvertrek getreden. Zij dacht aan dien bedelaar, die zich Walter van Hilgenoord noemde; aan dien Willem, wiens liefde het hart harer dochter dreigde te omvatten en Begga's plannen te vernietigen. Zij beefde voor het gevaar; doch wenschte zich geluk, dat zij ook ditmaal zegevierde.

In mijmering bleef Begga voor het venster harer kamer

staan, in welke het licht der maan in vollen glans neerviel. Daar zag haar oog eene zwarte gedaante, welke zich op de brug van Hilgenoord verhief, en den arm dreigend naar het kasteel uitgestrekt hield.

Het was eene spookachtige gestalte: die van den armen orgeldraaier.

Hoe kwam die man weer daar? Vrouwe Begga wist het niet, en zij hechtte eene bijgeloovige vrees aan zijne tegenwoordigheid. Eerst toen de gestalte verdwenen was, herademde de gravin van Hilgenoord.

Op de legersteê uitgestrekt, werd echter Begga's halve sluimering telkenmale door nare droomen onderbroken. Zij droomde van dien orgelman; zij vreesde zijne bedreigingen, zij was op het eenzame landhuis beducht voor haar leven en dat harer dochter.

Eens zelfs zag zij Hilgenoord in vlammen staan, door Walter's hand aangestookt en toen zij, onder het uiten van eenen kreet, wakker schoot, dacht zij dit in wezenlijkheid te zien; het was echter de morgenzon, die, met hare stroomen vuur, op de vensters van het kasteel neerviel.

V. Aangehouden.

De morgen was een der schitterendste, welke men in den zomer genieten kan, en vooral was dat het geval aan de woning van Willem.

Verkwikt door den dauw, hieven de bloemen, geuriger dan ooit, hare kelken op en het was of de groote noteboom

nooit een frisscher lommer over de woning des voorzangers verspreid had. De zwaluw zong vroolijk op het dak; de duiven fladderden naar beneden; de eenden plonsten in den vijver en verscholen zich onder de weelderige waterplanten, die den oever omzoomden, en dat alles verheugde Duiveke zoodanig, dat het kind haar stemmeke al zoo luid hooren liet als de schetterende eenden.

Willem luisterde, noch zag naar dit alles. Hij zat onder den noteboom en hield een groot register, met perkamenten omslag, op zijne knieën geopend. Wel is waar zag hij op de cijfers; maar zijne aandacht was verre daarvan verwijderd en het kon Duiveke niet gelukken, deze op hare bewegingen, noch op die der gezellige huisdieren welke zij voederde, in te roepen.

‘Oom Willem, oom Willem!’ riep het kind ten laatste, met een helder gelach, ‘zie, zie, daar is de blanke ooievaar!’

De jongeling zag naar den blauwen hemel, en statig, op zijne witte vleugels, dreef het ranke dier boven Willem's woning, waarop het sedert jaren zijn nest had gevonden; waar het zijne jonsgkens gekoesterd en opgevoed had, om eindelijk weer met zijne kleinen te vertrekken, wanneer hagel en sneeuw de landstreek kwamen bedreigen.

Nog nooit had het zien van den huisvogel, den jongeling zoozeer getroffen als nu. De ooievaar zette zich op het dak neer, en scheen naar de plaats te zien waar zijn nest gelegen had, en dat het jaar te voren door eenen storm naar beneden was geslagen. Zijne jongen waren op den grond geworpen, en de kleine ooievaars waren morsdood gevallen. De moeder scheen er om te treuren, en toen Duiveke dit zag, zegde zij:

‘Oom Willem, mij dunkt dat de ooievaar weent?’

‘Wel ja, hij weent nog om het verlies van zijn dierbaar nest, om den dood zijner kinderen. Als men iemand verliest, die ons dierbaar is, Duiveke, weent men lang over

dat afsterven. Dat zult gij ook al eens ondervinden, lief kind!’ liet er Willem met een zucht op volgen, terwijl hij de hand over de zachtzijden lokken van het kind glijden liet.

Het oog des jongelings was vochtig geworden; hij dacht aan den vorigen nacht, aan het lied, aan Regina.

‘Maar gij weent nu ook, oom Willem!’ hervatte het kind; ‘hebt gij dan ook iemand verloren?’

Verloren? Willem deed zich geweld aan om de smart te verbergen, welke zijne ziel bestormde. Met een gedwongen glimlach omhelsde hij Duiveke en zegde: ‘Neen, neen! ik heb nog alles wat God mij gegeven heeft, nadat hij mij mijnen vader en mijne moeder heeft doen missen; ik heb u nog, Duiveke!’

Dan zag hij nogmaals naar den ooievaar.

‘Oom Willem,’ hervatte het kind, ‘waarom komt toch de witte vogel nu terug?’

‘Hij komt gewis de plaats nog eens weerzien, waar zijne lieve kleinen gedood werden; hij komt er nog eens weenen, zooals gij somtijds gaat bidden op het graf uwer moeder.’

Het kind zag den voorzanger nadenkend in de oogen. Schoon het hare moeder nooit had gekend, had de jongeling het wicht geleerd haar te beminnen. ‘Dat ten minste,’ dacht hij, ‘zal een troost voor haar zijn in haar volgende leven, als zij eenmaal begrijpen zal, wat de woorden ‘geene moeder’ beduiden.

‘Zou hij hier nu weêr zijn nest bouwen?’ ving Duiveke opnieuw aan.

‘Neen, hij heeft dit jaar eene veiliger plaats gezocht. Nog eenige malen, als hij uit verre landen over bergen en zeeën naar ons dorp terugvliegt, zal hij zich hier komen neerzetten en daarna zal hij deze plaats in zijne vlucht voorbijsnellen, zonder zich te herinneren wat liefdebanden hem vroeger daaraan kluisterden.’

Het kind zag naar den ooievaar, en het scheen hem niet zoo innig meer te beminnen.

‘Maar zoo gaat het altemaal hier, Duiveke; er is niets bestendig dan hierboven, bij God.... En zoo ook zij,’ dacht Willem. Eens zal de storm van het verdriet zoo sterk over deze plaats heenjagen, dat hij mij zal neerwerpen en ik sterven zal. Dan komt de winter, en de sneeuw wordt het lijkkleed voor Willem. Als zij dan, Regina, met de bloemen der lente, uit de pracht en het gewoel der steden hier terugkeert, zal zij het huis onder den noteboom ledig en doodsch vinden. Evenals de ooievaar nu, zal zij er terugkeeren, als op eene plek welke haar eens dierbaar is geweest en met een zucht zal zij zeggen: ‘Daar woonde Willem!’

‘Zal de ooievaar nog dikwijls terugkomen?’ vroeg het kind.

‘Misschien, of liever neen! Hij heeft zijn nest nu immers op eene andere plaats gebouwd; die plaats heeft hij leeren beminnen. Daar ziet hij rustig zijne kleinen, in de koesterende warmte der zon, dartelen, en de liefde dier jongskens doet hem het verlies der vroegere lievelingen vergeten. En zoo ook zij, misschien!’ dacht Willem weer. ‘Zij zal, in de schitterwereld welke zij zal binnentreden, een hart vinden dat zij zal beminnen als het licht harer oogen, en de plaats waar zij het zal gevonden hebben, zal haar liefste schat worden. Dan tooit zij zich met de witte bloemen der bruid. Ze komt dan nog wel eens 's zomers langs of in het huis onder den noteboom; maar zij denkt.... misschien niet meer aan Willem, die reeds lang op het kerkhof rust.’

‘Zie, oom Willem!’ riep het kind, ‘daar vliegt hij weg. Hij stijgt hoog, zeer hoog in de lucht.’

De jongeling bleef den vogel nastaren; deze vloog terug naar de plaats der blijdschap, waar zijne liefsten waren en zoo ook, dacht Willem, zal ik eens heengaan,

ginds, boven dat blauwe uitspansel, om er de dierbaren te gaan omhelzen, welke zonder twijfel deze wereld reeds verlaten hebben.... Regina, Regina! vergeef mij de sombere en wellicht onrechtvaardige denkbeelden jegens u, welke mij het hart bestormen!

Een zacht gedruisch deed zich in het huis op. Willem sloot het boek en terwijl Duiveke den hof doorhuppelde, naderde hij de huisdeur. Het was de oude orgelman, die het rumoer deed ontstaan. Uit zijnen slaap wakker geschoten richtte de bedelaar zich op. Van tijd tot tijd murmelen zijne lippen onverstaanbare woorden.

‘Droomen!’ zoo verstaan wij ten laatste, ‘altijd die verschrikkelijke droomen, die mij folteren en mij de wereld tot eene hel maken. Altijd denk ik bloed te zien; altijd meen ik die verschrikkelijke stem te hooren, die mij toeroept.... Neen! ik kan dat woord niet over mijne lippen doen vloeien. Dezen nacht rees hij weer voor mijne oogen op; hij stond daar, aan den voet van mijn leger, bleek en lijdend, en toen ik uit mijnen slaap wakker schoot, ontvluchtte ik deze plaats, alsof het vuur der hel er brandde.... Na een deel van den nacht om het kasteel gedoold te hebben, durfde ik hier eerst met het aanbreken van den dag terugkeeren.... God, mijn God, wanneer zult Gij ophouden met mij onbarmhartig voort te geeselen!’

Op dat oogenblik trad Willem het vertrek binnen, en bleef op eenigen afstand van den orgeldraaier staan. Hij liet zijn blik op den armen zinnelooze rusten, zonder aan de gebaren des grijsaards eene bepaalde reden toe te schrijven. Na eenige oogenblikken viel Walter's blik op den jongen voorzanger; een gil ontsnapte aan zijne borst. Bleeker dan te voren werd zijn gelaat; zijne ledematen sidderden alsof men ijskoud water over de leden had gegoten; hij wilde spreken, doch zijne tong weigerde de spraak. Langzaam richtte hij zich op en ging toen bevend achteruit.

‘Maak ik u bang?’ vroeg de voorzanger.

‘Ja, ja!’ zegde de grijsaard. ‘Ga heen! gij gelijkt hem als twee druppelen water, en zijt gij het zelf, wat komt gij dan uit de dooden op om mij te martelen?’

‘Bedaar, bedaar! goede vriend.’

‘Zwijg, zwijg! het is dezelfde stem....’

De orgelman bedekte de oogen.

‘Arme man!’ zuchtte Willem; hij naderde den bedelaar en legde hem vertrouwelijk de hand op den arm. Dan begon hij hem woorden van troost toe te spreken, maar bij den eersten klank zijner stem, overviel den grijsaard eene nieuwe siddering en als door eene slang gebeten, ging hij langzaam achteruit.

‘Laat mij! laat mij in vrede.... Verbitter mijn lijden niet langer. Ben ik niet genoeg gestraft?... Neen, neen! ik had hier nooit moeten komen!.... Niet zoo, o mijn God, had ik het weerzien gedroomd, na zooveel jaren ballingschap!’

‘Zijt gij van dit dorp?’ vroeg Willem op zoeten toon.

De orgelman zweeg.

‘Hebt gij hier kennissen, vrienden, familie?’

Nogmaals zweeg de bedelaar.

‘Kan ik iets voor u doen?’

Ten derden male zweeg hij; maar met een driftig gebaar gaf hij Willem een teeken dat deze zich zou verwijderen, waaraan de jongeling dan ook, het hoofd schuddend, voldeed. Op dit oogenblik snelde Duiveke binnen; zij had haar voorschoot vol bloemen, die zij reeds van verre den orgelman aanbood. Willem zag hoe de grijsaard zijne armen opende, met eenen glimlach op het wezen het kind daarin opving, en opgetogen haar voorhoofd zoende. Hij zag het wicht op de knieën van den armen man klauteren, en weldra staken er in ieder knopsgat, in iedere scheur, in iedere opening bloemen.

‘Arme zinneloze drommel!’ mompelde Willem.

‘Walter scheen den pijnlijken indruk, die het zien van Willem op hem gemaakt had, te vergeten; hij vergat zelfs dat de voorzanger, nog altijd peinzend op die wonderlijke ontmoeting, aan de deur stond, en toen hij eens, onder het snateren van het kind, de oogen opsloeg en den jongenling staan zag, fluisterde hij het meisje toe:

‘Wie is de man, die daar staat?’

‘Die?... Wel, oom Willem.’

‘Oom Willem!’ herhaalde de grijsaard nadenkend.

‘Maakt hij u bang?’ hervatte Duiveke, terwijl zij haren vriend bedrukt aanzag.

‘Niemand heeft mij hier lief als gij, mijn kind!’ sprak Walter, ‘en hij daar, hij *kan* mij niet liefhebben.... Stil, spreken wij zacht.... Gij houdt veel van mij, niet waar?’

‘O ja!’

‘En waarom?’

Het meisje hief de schouders op.

‘Duiveke,’ fluisterde Walter, ‘ik ga van hier - ver van hier en er is niemand, die mij troosten en beminnen kan, die mij in mijn ouden dag kan ondersteunen; zeg, engeltje, zoudt ge mij willen vergezellen, zoudt ge met mij willen gaan?’

‘Wat zegt ge?’ klonk de stem van Willem, en deze naderde snel. ‘Wilt gij mij dat kind ontfutselen? Is het zóó, dat gij de gastvrijheid beloont die ik u heb aangeboden?’

‘Mijnheer!’ antwoordde de grijsaard, ‘gij hebt gelijk. Neen, ik wil u dat kind niet ontstelen. Ik weet wat het kost een kind dat men liefheeft, te moeten missen. Maar, mijnheer, ik heb zooveel behoefte in mijn hart, om iemand lief te hebben, dat ik dikwijls, zinneloze die ik was! aan eene moeder haar kind afsmeekte, om het te beminnen als moeder en vader te gelijk. Ik zou zooveel geven, geld bezit ik niet, maar levensbloed, om niet alleen te zijn in de

wereld, en dit kind is het eenige wezen geweest, dat mij hier in het dorp een welkomstglimlach toezond.'

Duiveke was opgestaan en had de hand van Willem gegrepen; zacht lokte zij hem meê, tot ze eindelijk dicht bij den grijsaard gekomen was. Het kind was een zoo goede bemiddelaars, dat Willem weldra naast den ouden man neerzat, en de vrede scheen gesloten te zijn.

'Waarom zijt gij bang voor mij?' vroeg Willem, terwijl hij den ouden man met een deelnemenden blik beschouwde.

Walter zag hem strak in de oogen en stamelde:

'Ik weet het niet.... Uw gelaat herinnert mij een ander, dat ik lang geleden gezien heb; een gelaat, dat mij tot op den dag van heden, schrik aanjaagt. Ja, het was de zelfde trek, dat zelfde oog, die zelfde spraaktoon.... Zie mij niet aan, spreek mij niet toe, ga weg van mij: want ik zie bloed op uwe kleêren, bloed op uwe handen!'

De orgeldraaier was opgesprongen en had, onder het uitspreken der laatste woorden, zijn gelaat met zijne handen bedekt.

Willem werd bang voor dien man; even als hij, had de voorzanger zich opgericht en Duiveke in zijne armen trekkende, verwijderde hij zich eenige schreden. Neen, dacht hij, dat is geen zinnelooze; het is zonder twijfel een misdadiger; een, die eene verschrikkelijke wandaad op het geweten heeft. 'Kom, kind,' sprak hij onthutst, 'kom, laat ons gaan en nader dien man niet meer; hij is een zinnelooze of een plichtige. God geve, dat hij het eerste zij!'

De bedelaar liet de handen voor het aangezicht wegvallen, en toen hij zag dat Willem, Duiveke wegvoerde, begon hij te weenen; doch op dat oogenblik had er een onverwacht tooneel in de woning van den voorzanger plaats. Aan het hoofd van eenige gewapende boeren en den veldwachter, trad de schout van het dorp binnen. Walter ontstelde en werd bleek als een lijkdoek; diep

was hij getroffen over de onverwachte komst dezer gewapende macht.

‘Mijnheer!’ riep Willem tot den schout, ‘wat komt gij, aldus vergezeld, in mijne woning doen?’ en beurtelings staarde hij op den ambtman en den orgeldraaier, die zich bevend in den hoek der kamer wilde verbergen.

‘Wees gerust, Willem!’ was het antwoord en, den grijsaard naderende, zegde hij tot dezen: ‘Gij zijt de orgeldraaier, die gisteren in deze gemeente gekomen is, en zich Walter noemt, niet waar?’

Een knik met het hoofd was het eenige antwoord, dat de ondervrager bekwam.

‘Welnu dan, in naam der wet, gij zijt mijn gevangene.’

De oude man kon zich slechts met moeite staande houden. Hij stamelde onsamenhangende woorden, en weerde, zooveel in zijn vermogen was, veldwachter en schout van zich af. In deze worsteling trachtte hij zich te doen verstaan: ‘Maar Mijnheer,’ smeekte hij, ‘wie is zoo wreed mij aan te klagen?’

‘Daar heb ik u geene rekenschap over te geven,’ antwoordde de schout tamelijk barsch.

‘Is het de gravin van Hilgenoord?’

‘Waarom dwaalt gij immer rondom haar kasteel?’

‘De gravin van Hilgenoord!’ zegde de man met nadruk en zonder op de vraag van den schout te antwoorden; het was of hij, bij het uitspreken van dien een nieuw leven werd opgewekt; zijne gestalte, zoo even naam, tot nog gekromd, rees fier overeind.

‘De roekeloze,’ ging hij voort. ‘Wee over haar! En weet gij wel wie *ik* ben, mijnheeren?.... Ik ben.... Maar neen?’ sprak hij plotseling op zachter toon voort, ‘ook dat zal ik verdragen. Kom, breng mij naar de gevangenis; ik ben gereed om mijne straf te ondergaan.’

Walter was, gedurende eenige oogenblikken, een geheel ander man geweest. Hij had eene krachtdadigheid aan den

dag gelegd, die aan de hem omringende personen ontzag inboezemde. Nu was hij integendeel weer onderworpen.

Duiveke weende; het kind raapte de bloemen op, met welke het den orgelman versierd had en die nu onder de onbarmhartige voeten van veldwachter en schout vertreden werden. Walter zag het en kustte het kind.

Dan naderde de oude man plotseling Willem en fluisterde hem toe:

‘Ik *moet* de jonkvrouw van Hilgenoord zien!’ en dat woord *moet* werd als een onherroepelijk bevel uitgesproken.

Willem was diep ontsteld. Zonder een woord te kunnen uitbrengen, staarde hij de groep achterna. ‘Ik *moet*,’ had die zonderlinge man gezegd, en de jongeling kon zich geen rekenschap geven van de gebiedende tooverkracht, die er in de stem des orgelmans gelegen was.

Willem zat nog over al die wonderlijke gevallen na te denken, toen Duiveke, die den orgelman tot aan de gevangenis vergezeld had, terugkeerde. Middelerwijl was de avond gevallen en de voorzanger dacht niets beter te kunnen doen dan de jonkvrouw door Duiveke te doen verwittigen, dat de arme man, dien zij den vorigen avond zooveel medelijden betoond had, haar wilde zien. Nauwelijks had Duiveke die boodschap ontvangen, of het kind snelde den weg op die naar Hilgenoord leidt.

De laatste gloed der zon verdween en overgoot de natuur nog met een stroom van purper en goud. Het weifelend licht, dat op de boomen en huizen neerviel, deed lange en donkere schaduwen ontstaan. In een der schaduwen, welke een zware beukenboom over den weg wierp, stond Willem, en van tijd tot tijd ontsnapte een zware zucht aan de geprangde borst des jongelings.

Arme jongeling, waaraan denkt hij nu?

Hoewel hij betreurde, dien morgen zoo lichtvaardig over het vergeten van Regina gedacht te hebben, kon hij zich

toch niet bedwingen, tot de mijmering terug te keeren. Had hij nu in den loop van den dag niet vernomen dat zijn voorgevoel waarheid geworden was; dat de gravin inderdaad hare dochter naar de stad zou geleiden, om haar daar de schitterende wereld te leeren kennen? Willem stelde zich die voortdurende afwezigheid, met de levendigste kleuren voor, en zóó zwaar viel hem dat gevoel, dat er voor hem niets schoons, niets vleiends, niets betooverends meer in de wereld bestond.

Op dat oogenblik dacht Willem zelfs geen enkelen keer aan den ouden Walter.

Duiveke had middelerwijl hare zending volbracht: de lezer zou dat lieve kind, dat de schakel in deze geschiedenis mag genoemd worden, gewis met belangstelling op dezen tocht gevolgd hebben. Welnu, hij ziet het kind een oogenblik op het voorplein van Hilgenoord, met een kloppend hartje, rondzien. De honden, die den vorigen morgen zoo kwaadaardig schenen, liepen nu kwispelstaartend rond en lachten om zoo te zeggen het kind toe. Zij streelde hen beurtelings den slanken kop, en men zou nu gezegd hebben dat er een verbond tusschen de bewakers en Duiveke bestond.

Behoedzaam sloop Duiveke voort, tot voor den gevel van het kasteel, waar zich het venster van Regina's kamer bevond. De avondgloed purperde op dat oogenblik nog de geschilderde ruiten, en de bloemen welke in den gothieken boog groeiden. Niets scheen zich in het vertrek te bewegen, hoewel het raam geopend was en vrijen ingang aan de zoele avondlucht gaf.

De jonkvrouw was echter in hare kamer; doch even als Willem droomend en aangedaan onder den beukenboom stond, evenzoo zat Regina in den leunstoel, het hoofdje met de hand ondersteunend. Zij dacht aan hem, die de vriend harer kinderjaren was geweest, en die zij ook gaarne den vriend van haar volgend leven had zien

worden. Niets was meer schoon, lieflijk en betooverend voor haar; het was of de aarde geen bloemen en vruchten, de hemel geen purpergouden gloed of diamanten sterren voor haar, meer hebben zou. Er was verlatenheid rondom haar, gelijk er verlatenheid heerschte in haar hart. Zij dacht: 'Niettegenstaande de beloften aan mijne moeder, zal ik Willem nooit kunnen vergeten.'

Regina werd door een klepperend gedruisch uit haren droom wakker geschud: de duiven schoten plotselings van boven het dak, langs het venster, naar beneden. De jonkvrouw hoorde het vreugdegejank der honden, het vleugelgeklepper der ganzen, pauwen en eenden en het gekakel der hoenders. Een glimlach zweefde over Regina's lippen, en opstaande begaf zij zich naar het venster. Zij had wel juist gedacht. Als al de huisdieren van het slot samenliepen, kon het niet anders zijn, of Duiveke moest daàr wezen. Duiveke was als de koningin onder hen!

Nauwelijks had het kind haar bemerkt, of het klapte blijde in de handjes. Regina wenkte haar boven te komen, en terwijl de huisdieren zich weer verwijderden, trippelde Duiveke den trap van het kasteel op en bevond zich weldra in de kamer van Regina - en daar werd duidelijk herhaald wat oom Willem haar bevolen had over te brengen; daar werd met een bedrukt stemmeke verteld hoe de booze mannen den armen man hadden weggehaald.

Zij zou dus Willem zien! dat denkbeeld verdrong bij Regina in den aanvang het meelijden voor den orgeldraaier. Duiveke keerde huiswaarts; Regina verliet Hilgenoord en stond weldra onder den breeden beukenboom.

De avondgroet was van beider zijden stamelend.

'Mejonkvrouw!' sprak de voorzanger onthutst, 'vergeef mij, dat ik u hier liet ontbieden.... De arme man, dien gij gisterenavond zoo liefderijk behandeldet, wil u zien, u spreken.'

'Mij, Willem?'

‘U. Ik zal, indien gij het verkiest, u vergezellen tot aan de gevangenis, waarheen hij door den schout geleid werd.’

‘En waarom? Wat is zijne misdaad?’

‘Ik weet het niet.’

‘Maar in wat betrekking kan ik met dien ongelukkigen zinneloze staan? Gisteren morgen is hij op Hilgenoord door mijne moeder verzorgd geworden. Zou hij misschien onze hulp tegen zijne vervolgers inroepen? Kom, Willem! laat ons gaan, wij moeten dien armen grijsaard bijstaan; kom!’

Geruimen tijd gingen de beide jongelieden, zonder een woord te spreken, naast elkander voort. Beiden hadden een zwaar pak op het hart: maar, noch de eene, noch de andere had den moed, of liever wist, hoe hij het gesprek daarover zou aanvangen.

‘Gij hebt gisteren avond het lied herhaald, dat wij als kinderen dikwijls zongen, Willem!’ begon Regina. ‘De avondwind bracht het mij over en ik heb het aan mijn open venster afgeluisterd.’

Willem herleefde als het ware bij die woorden.

‘Er was echter iets treurigs in uwen zang.’

‘Ik dacht aan onze scheiding en nu ik overtuigd ben, dat mijn voorgevoel waarheid worden zal, is het mij of de wereld tegen mijnen dank staat.’

‘Ja,’ dacht Regina, ‘zoo is het mij ook; zij zweeg echter, want sedert gisteren had zij veel geleerd en begrepen, of liever veel van haren eersten, haren kinderlijken eenvoud verloren; vrouwe Begga had haar allengs den sleutel van Willem's geheimzinnige woorden gegeven.’

‘Gij zult ons verlaten, Regina?’ ving Willem aan.

‘Wie heeft u dat gezegd?’

‘De bedienden van Hilgenoord, welke vandaag reeds toebereidselen tot het vertrek maakten.’

‘t Is waar,’ antwoordde het meisje schier fluisterend.

‘Gij gaat naar de stad, naar het hof zelfs; daar kan de arme Willem, de vondeling, u niet volgen; hij toch heeft geen naam, geen fortuin, geen wapen, hij heeft niets dat hem in de oogen der wereld kan verheffen. Hier is hij zoo'n goede trouwe hond geweest,’ voegde hij er droef lachend bij, ‘maar ginder kan hij u tot niets meer dienen, mejonkvrouw.’

‘Foei, Willem!’

‘Och ja, gij zult in de groote wereld leven en den rang hernemen dien u toekomt; ik ben misschien onrechtvaardig jegens u, maar ik denk dat men in dien stand alles, wat minder in de samenleving is, vergeet.’

‘Dat is wreed gesproken, en echter is er iets waar in hetgeen gij zegt. Mijne moeder wil het zoo, en ik heb beloofd haar te zullen gehoorzamen. Wijt het mij niet, als ik u vergeten moet, of neen, als ik u slechts maar gedenken mag gelijk de afgestorvenen, die ons dierbaar zijn.’

‘Dat is ten minste meer dan ik dezen morgen hoopte!’ zegde de jongeling eenigszins bitter.

‘Willem, mijne moeder zegt, dat haar geluk in die verandering van stand, in die opluistering van onzen rang gelegen is. Welnu, moet mijn geluk in het hare niet besloten liggen? Mag ik haar het leven verbitteren?’

O, ik weerstreef u niet, mejonkvrouw! Wees gelukkig in haar, en ik wil God dagelijks bidden, dat hij voor u zijne schoonste stralen van geluk doe schijnen.’

‘En denkt ge inderdaad, Willem, dat ik u nooit missen zal?...’ en het meisje sloeg, bij het uitspreken dezer woorden, halvelings de oogen op.

Willem zweeg; hij kon niet spreken; hij greep de hand der jonkvrouw en bracht die bevend aan zijne lippen.

‘Ik dank u, ik dank u!’ zegde hij, en op dat oogenblik had hij gewenscht, dat de dorpsgevangenis nog eens zoo ver van daar gelegen ware.

Willem en Regina waren inderdaad aan de gevangenis gekomen. Het was een oud gebouw hetwelk door den laatsten zonnegloed nog fantastischer werd dan het reeds was. Een breede lichtstraal viel op de tralies van den kerker, en daar achter bemerkte men een bleek gelaat, dat beweegloos tegen de staven scheen te rusten.

Het was Walter.

Willem naderde behoedzaam en sprak:

‘Walter, hier is de jonkvrouw van Hilgenoord. Zeg nu, wat gij haar mocht te zeggen hebben.’

‘Regina?’ murmelde de oude man.

‘Ja, brave man! zij is hier. Wat verlangt gij van mij?’

‘Ik dank God dat gij gekomen zijt... Ik heb u veel, zeer veel te zeggen, dat gij misschien niet gelooven zult! maar ik zweer u, bij mijn grijs hoofd! ik zal de waarheid spreken.’

De jongeling verwijderde zich op eenigen afstand en zette zich aan den voet van eenen lindeboom neer. Regina, door de woorden des grijsaards getroffen, plaatste zich dicht bij de traliën, om des te beter te kunnen luisteren.

‘Spreek!’ zegde zij aangedaan.

‘Ja, ik zal spreken, hoewel ik beloofd had te zwijgen, omdat uw geluk ervan afhing; maar sinds uwe moeder mij in de gevangenis heeft doen werpen, sinds ik de straf, wellicht den dood, te gemoet zie...’

‘Mijne moeder!’ onderbrak de jonkvrouw bevend.

‘Ja, zij, de verblinde! Ach, lief kind, gij kent mij nog niet; gij zult mij misschien nooit willen kennen; maar wat gij mij niet weigeren zult, is uwe moeder te verbidden dat zij de gevangenis voor mij doe openen, en ik beloof haar, te zullen heengaan, verre van hier.... Ik zal nooit meer terugkeeren; mijn brood zal ik verre van Hilgenoord zoeken.’

‘Welk een schrikkelijk geheim doet gij mij vermoeden?’

‘Gij weet niets! Kon ik u in den droom der onnoozel-

heid laten; maar gij zoudt mij dit later als eene misdaad verwijten. Luister: hebt gij nooit van uwen vader hooren spreken?’

‘Ja, dikwijls, zeer dikwijls!’

‘Door uwe moeder?’

‘Ja, door haar,’ antwoordde Regina met kloppend hart.

‘En wat heeft zij u van hem gezegd?’

‘Dat hij over lange jaren, in een vreemd land, plotseling gestorven is.’

‘Weet gij waarom hij haar verlaten had?’

‘Neen; mijne moeder zegde mij eens, dat hij voor den dienst des lands naar den vreemde gegaan was. Dan, van mijne eerste jaren af, heeft zij mij naar het kerkhof gebracht, alwaar men eenen grafzerk, tot zijn herinnering, heeft neergelegd; dikwijls hebben wij daar gebeden voor de rust van hem, dien ik nooit gekend heb.’

‘Bemide uwe moeder uwen vader dan?’

‘Ja, zij scheen hem te betreuren.... Maar waarom vraagt gij mij dit? Zeg, hebt gij misschien mijnen vader gekend? Is hij misschien in uw bijzijn gestorven?’

‘Regina, uw vader is niet dood.’

‘Niet dood? zegt gij.’

‘Hij leeft, en de innigste wensch zijner ziel is zijn kind, zijne Regina, nog eens te mogen omhelzen.’

‘Maar mijne moeder zegt dat hij dood is.’

‘Neen! maar uwe moeder kan niets anders wenschen voor uw geluk.... Stil! kan niemand ons hooren? Is niemand daaromtrent.’

‘Niemand dan mijn vriend Willem, en die arme jongen luistert niet naar ons.’

‘Ik herhaal het, Regina, uwe moeder kan niets anders wenschen voor uw geluk. Er weegt een misdrijf op uws vaders leven, dat hem achttien jaar geleden zijn vaderland deed ontvluchten en uwe moeder, die u en haren adellijken

naam zoo hoog waardeert, hoopt alleen het vergeten van die familieramp, in den dood uws vaders te vinden. Hij zelf was ervan overtuigd, en deed achttien jaar geleden door eenen vriend, zijnen dood aan uwe moeder berichten.'

'En die vriend waart gij?'

'Neen, lief kind!' weende de grijsaard. 'Zoudt gij uwen vader nog kunnen beminnen? zoudt gij hem nog dien heiligen naam kunnen geven, niettegenstaande er eene vlek op zijn leven kleeft?'

'Ja, o ja! hij is mijn vader.'

'Maar hij was een man met een lichtzinnig hoofd; hij vond zijn genot in het spel, in de vriendenfeesten, in de woeling des vermaaks; hij beleedigde soms uwe moeder, zelfs meer dan dat. Hij heeft geen traan geweend van blijdschap, toen gij geboren werdt en duizende malen is hij, met een koud en onverschillig oog, uwe wieg voorbij getreden. Slechts toen hij, afgescheurd van alles wat hij had moeten liefhebben, in den vreemde dwaalde, is het berouw in zijne ziel gedaald, en hij begon u te beminnen als het dierbaarste beeld zijner droomen.'

'Wat geeft het mij wat mijn vader was! Al moest hij ook de grootste misdadiger zijn, ik zou naar hem toevliegen, hem "vader" noemen en zijn smarten door kussen genezen. O, zeg mij, waar hij is!'

'Waar hij is?... Regina, zie mij eens in het aangezicht! is er geen trek in mijn gelaat, geen toon in mijne stem die u op uwe vraag antwoordt? Regina, ik, ik ben uw vader!'

De jonkvrouw zakte verschrikt achterover.

'Gij gelooft mij niet! 't Is waar, de ouderdom die mij neêrdrukt, zou mijne woorden tot leugen maken; maar ik ben zoo oud niet als ik schijn. Het lijden heeft mij zóó wreed gefolterd; ik heb zóóveel geleden, dat ik wel drie levens met lijden zou kunnen aanvullen. Regina, geloof mij en noem mij slechts eenmaal uw vader; en om te bewijzen dat ik het ben, ga naar uwe moeder en zeg haar

dat er thans niets aan mijne zinnen faalt; dat ik nu weet, wat er in den verschrikkelijken nacht van den 11 September op Hilgenoord voorviel.... Smeek haar, dat zij mij niet aan het gerecht overlevere.'

De jonkvrouw van Hilgenoord kon geen woord uitbrengen. Zou zij toevliegen en aan den wensch des vreemdelings toegeven? Ofwel zou zij naar hare moeder ijlen en haar de blijde of verschrikkelijke tijding brengen?

'Ik begrijp dat gij aarzelt,' hervatte de opgeslotene. 'Ik kan u geen bewijs leveren van hetgeen ik zeg; maar later zult gij volledig overtuigd zijn. Ga tot uwe moeder en bid haar dat zij onzen naam voor eene schandvlek behoede; dat zij de deuren der gevangenis doe openen; zij vermag het nog, en het geheim zal voor eeuwig begraven zijn.'

'Mijne moeder zal u geen kwaad willen.'

'Neen, maar zij plaatst mij op den weg, die naar onderzoek en bekentenis leidt. Ga, kindlief, morgen zal men mij reeds naar Antwerpen overbrengen, en dan....'

'Ik zal gaan!' mompelde Regina; maar plotseling bleef zij staan.

'Gij gelooft niet aan de verklaring dat ik uw vader ben, kindlief!'

'Ja, ik wil aan deze verklaring geloof hechten. Mijn hart: zegt mij, dat gij waarheid spreekt en echter....' en met oogen, door tranen overwolkt, staarde zij den ongelukkige aan.

'Gij wilt eerst uwe moeder te rade gaan.'

'Och, ja....'

'Reik mij dan uwe hand en laat ze mij kussen,' en het meisje stak bevend haar handje door de traliën. De oude man weende en Regina, door haar goed hart meegesleept, zou zich op dat oogenblik, ware het mogelijk geweest, in zijne armen geworpen hebben.

'Ga nu heen, liefste,' zegde de man op goedgehartigen toon.

Doch het meisje bleef bewegingloos en zich plotseling tot den jongeling, die onder den lindeboom zat, wendende, riep zij op smartelijken toon uit:

‘Willem, Willem, kom mij ter hulp. 't Is mijn vader, die hier achter de traliën zucht!’

Middelerwijl sloeg Regina hare tengere handjes om de ijzeren traliën, en het arme kind spande al hare kracht in, om deze te verbrijzelen. De voorzanger was, bij het hooren der woorden van Regina, uit zijne droomerij wakker geschoten. Met een kloppend hart vloog hij toe, en ving het neerzakkende meisje in zijne armen op.

‘Haar vader!’ stamelde Willem eindelijk; ‘zij vindt eenen vader terug, dien zij reeds lang dood waande!’

En Willem dacht een oogenblik eigenbaatzuchtig aan zichzelf.

‘Onvoorzichtige!’ sprak de man achter de traliën; ‘wat ik u zegde, moest een diep geheim blijven!’

‘O, vrees niets!’ liet er Willem op volgen.

Willem naderde nu ook, naast Regina, het tralievenster; maar even als in den morgen, overviel den ouden Walter eene siddering, bij het zien der wezenstrekken des jongelings, en in een der somberste hoeken van de gevangenis vluchtende, riep hij uit: ‘O, laat mij in vrede! Ga heen, ga heen.... Vaarwel, dochter, mijn geliefd kind, vaarwel!’

Regina en Willem gingen bang en ontsteld heen.

Nauwelijks waren zij eenige schreden van de gevangenis verwijderd, of Regina liet plotseling den arm van den voorzanger los, en snelde naar het venster terug.

‘Vader!’ riep zij bang uit, ‘waar zult gij dezen nacht op moeten slapen?’

‘Op den kouden vloer, of op een handvol strooi, kind!’ wat het antwoord. ‘Maar wat geeft het! Strooi heeft mij dikwijls zacht als een donzen bed toegeschenen. Ga nu, kind, laat mij rusten, en keer morgen vroeg met goede tijding terug.’

De jonkvrouw wendde zich om en snikte.

De stilte heerschte in de gevangenis.

Zwijgend gingen Regina en Willem den weg op, die naar Hilgenoord geleidt. Aan de brug verlieten zij elkander, zwaar gedrukt onder het gebeurde aan de gevangenis. Op den trap van het kasteel gekomen, stond Regina plotseling voor hare moeder. Het gelaat van Begga scheen nog bleeker dan gewoonlijk te zijn. Geen trek van ontroering was op het aangezicht der gravin zichtbaar; Regina integendeel sidderde als een blad.

‘Kom, kind!’ sprak Begga met eene stem, die zij te vergeefs vastheid wilde geven, ‘ik zoch u reeds lang; ik moet u spreken. Waarom zoo dikwijls het kasteel verlaten? Dat zal u ziek en *mij* ongelukkig maken.’

Gedwee als een lam volgde Regina de gravin. Men trad de kamer der gravin binnen, en terwijl de moeder zich op eenen stoel zette, zakte de jonkvrouw aan hare voeten neer, en liet het afgebeulde hoofdje op den schoot der gravin vallen.

‘Moeder...’

‘Gij zijt zoo aangedaan, kind! Wat is er toch gebeurd? Waarom zoekt gij altijd dien Willem Heyvond op, hetgeen uwe moeder zoo smartelijk lijden doet?’

‘O, spreek mij niet van hem, moeder. Ik heb u beloofd, hem te zullen vergeten en ik zal het doen, maar spreek mij van dien armen man, welke in de gevangenis zucht en die door mij uw meelijden, uwe vergiffenis inroept.’

‘Die man, Regina!’ stamelde Begga meer en meer verbleekend.

‘Ja, moeder, want die man is mijn vader.’

‘Uw vader? Gij dwaalt, kind, uw vader is dood.’

‘Neen, neen! hij leeft; mijn hart zegt mij, dat de ongelukkige, dien men in den kerker heeft opgesloten, mijn vader is. Moeder, wees niet wreed jegens hem, al heeft hij dan ook een misdrijf op het geweten. Kom, laat ons

naar de gevangenis gaan; voor u zal men de deuren openen; laat hem mij omhelzen, al was het maar voor een enkelen keer. Waarom zoudt gij hem kwaad willen, moeder?’

Duizende gemoedsaandoeningen waren vrouwe Begga, gedurende het uitspreken van die woorden, door het hoofd gestroomd. Zij had gesidderd en moed hervat; eenen traan in haar oog voelen koud worden; zij was bleek van angst en rood van schaamte geworden. Maar ten slotte bleef zij altijd de vrouw, meesteres van hare aandoeningen, en een oogenblik daarna sprak zij kalm tot hare dochter:

‘Kind, men heeft u bedrogen: uw goed hart heeft u misleid. Denkt gij dan, Regina, dat ik u uwen vader zou ontnemen, indien ik hem u in de armen kon laten drukken? Denkt gij dan, dat ik den echtgenoot niet meer met liefde zou omhelzen, indien God hem uit de dooden deed oprijzen en onder de levenden terugbracht? Regina, gij gelooft uwe moeder niet meer, sinds gij Willem Heyvond.... bemint: dat woord is wel hard voor mij.’

‘O, vergeef het mij, moeder! indien ik u ooit het leven verbitterde. Ik geloof u, maar de woorden van dien man waren zoo treffend. Kom, laat ons samen naar de gevangenis gaan, en ons van de waarheid of van het bedrog overtuigen.’

‘Kind, ik heb dien man hier in het kasteel gezien; zijne trekken zijn mij vreemd, en zou ik dan zoo weinig herinnering van uwen vader hebben, dat ik mij, na achttien jaar, geen enkelen zijner trekken meer zou kunnen voorstellen? Ik heb hem ondervraagd, en hij weet niets van hetgeen uwen vader betreft, Regina, het is een arme zinnelooze, die uwen vader misschien gekend heeft, en die zich inbeeldt dezen zelf te zijn; ofwel het is een rampzalige, een ellendeling die ons in het verderf wil storten, op het oogenblik dat de wegen des geluks zich voor ons openen. Geloof alleen uwe moeder, lief kind!’

‘Ik geloof u.... Maar die man zegde mij, dat hij zich thans herinnert....’

‘Dat is slechts een middel, om zich uit de gevangenis te bevrijden.’

‘Maar indien wij hem redden konden, moeder!’

‘Ik vermag dat niet meer.’

‘Waarom hebt gij hem in den kerker doen werpen? Moeder, wat had de weerlooze man u toch misdaan?’

‘Ik was bang voor hem. Verleden nacht heb ik hem dreigend, als een akelig spook, op de brug van Hilgenoord zien staan; waar ik ging, stond hij voor mij en sprak mij woorden toe, die mij deden sidderen. Regina, zij spreken van eene misdaad, die op het leven uws vaders kleeft, geloof dat niet.... Ik heb het u gezegd: uw vader heeft vijanden, die hem vervolgen tot aan gene zijde des grafs. Gij ziet wel, kind! 't is tijd, dat wij van hier vertrekken; alles staat hier op, om uwe arme en ongelukkige moeder te pijnigen en te martelen.’

Vrouwe Begga berstte in tranen los.

De gravin overreedde inderdaad hare dochter; moeder en kind weenden zelfs bij het lezen van den brief, waarin de dood van Walter van Hilgenoord, jaren geleden, werd aangekondigd. Het gebeurde van den avond aan de gevangenis, dreef door Regina's geest als een akelige droom, en om dien droevigen indruk te verdrijven, luisterde zij naar de stem der moeder, welke haar andermaal de schittering der feesten aan het hof en in de hoofdstad, met al de kleuren harer verbleedingskracht, afmaalde. Daarin, Regina gevoelde het meer dan ooit, lag het geluk harer moeder, en ook dàarin zou zij haar geluk voortaan zoeken en vinden. Zij had toch geene betere vriendin op de wereld dan hare moeder!

Laat in den nacht verliet Regina het vertrek van mevrouw, en eer zij den dorpel was overgestapt, had de gravin zelfs eenen glimlach, over de kinderachtige indruk-

ken van den avond aan de gevangenis, om den mond harer dochter weten te doen ontstaan.

Zoo is de jeugd: lach en tranen wisselen elkaar zóó snel af, als de oogenblikken die ons deze verschillende gevoelens aanbrengeu. Beter dan dat: lach en tranen worden, als wij jong zijn, in ons hart bijna gelijktijdig geboren.

Vrouwe Begga was alleen in hare kamer. De rust echter heerschte reeds geruimen tijd in het kasteel van Hilgenoord. Zelfs Regina, niettegenstaande den indruk, dien het gebeurde op haar gemaakt had, sliep rustig. Alles genoot rust, alleen vrouwe Begga niet. Met onzekere schreden ging zij door het vertrek, stond soms zuchtend stil en de handen samenvouwende, scheen zij te bidden voor haar kind.

Nu en dan overvielen haar sombere gedachten, en zoo schokkend werden deze, dat Begga hare wankelende voetstappen moest ondersteunen; zij drukte de rechterhand op haar jagend hart, om de geweldige klopping van hetzelfde te doen bedaren.

‘Maar,’ stamelde zij ten laatste, ‘indien die man inderdaad eens Walter van Hilgenoord ware? Indien mijne inlichtingen eens valsch waren en Walter nog leefde?... Wie weet... de wegen der Voorzienigheid zijn zoo wonderbaar. Welnu, Begga, wat dan?... Ik beef bij dat denkbeeld; want na achttien jaar opoffering, om een misdaad van den heer van Hilgenoord verborgen te houden, zou ik, door zijne inhechtenisneming, plotseling die misdaad hebben doen kennen.... Begga, Begga! wat hebt gij gedaan? Roekelooze vrouw, roekelooze moeder!’

‘Ha,’ nokte zij en greep eene lok der grijze haren vast en bezag dezen, ‘moesten mijne haren in opoffering en lijden zóó vergrijzen, om zulken uitslag te bekomen! Moest mijn voorhoofd zóó diep en zóó vroeg gerimpeld worden, om eindelijk nog onder de schande te bezwijken! Alles heb ik opgeofferd, alles heb ik verduurd, alles in het binnenste mijns harten besloten, om mijn kind gelukkig te

zien, en den naam mijner dochter van de vlek te zuiveren, welke op hem kleefde, en nu... ik vergat één oogenblik meester van mijzelve te zijn, en alles is verloren!’

Begga zakte in den leuningstoel en weende. Zwaar had het ongeluk haar getroffen, sinds zij met den heer van Hilgenoord van het altaar was teruggekeerd; maar er lag eene mannelijke ziel in haar, en moedig had zij gezegd ‘Ik zal worstelen.’ Zij verhief zich boven het lijden; maar ook die verheffing was het langzame afsterven van vele teêre en edele gevoelens in haar hart, en de hemel weet wat die vrouw zou gewaagd hebben, indien zij geene uitkomst meer zag in hetgeen haar omringde en bedreigde!

Geruimen tijd zat zij bewegingloos, de ellebogen op de leuning rustende, en de twee bleeke handen tegen haar hoofd geklemd. Doodbleek was haar gelaat; maar vinnig glinsterden hare oogen. Zij scheen in diepe gedachten verzonken; op de trekken van haar aangezicht bemerkte men wel, dat er een hevige strijd in haar binnenste moest plaats hebben.

Eensklaps richtte zij zich op, en herhaalde met bange stem: ‘Wat zoudt gij doen, Begga?... Hem verloochenen!’ morde zij verschrikkelijk. ‘Hem verloochenen tot het laatste oogenblik toe, en door die afschuwelijke daad de eer van mijnen naam, het geluk van mijne dochter redden. Het kan niet anders: ik heb het gezegd en het moet zóó zijn: Walter van Hilgenoord is dood.’

De wraak had zich dus van de gravin meester gemaakt. Tot dàar moest een karakter, zooals het hare was, eenmaal geraken.

Dien nacht sliep Begga geen oogenblik, voor dat de eerste gloed van den morgen over het bedauwde landschap stroomde. Toen zakte haar afgemat hoofd neer en genoot zij eenigen slaap. Echter ontwaakte zij weldra, bij het hooren van den flauwen galm van eenen orgeltoon, die een oogenblik weerklinkend, langzamerhand verstierf.

Had zij gedroomd van het orgel van Walter, of had zij inderdaad die tonen gehoord? Zij nam de eerste opvatting aan.

Kort daarna vergezelde vrouwe Begga hare dochter naar de kerk, zonder een woord over het gebeurde van den vorigen avond te spreken. Onder weg ontmoette men Duiveke, die huiswaarts keerde. Het kind vertelde, dat zij den armen orgelman had uitgeleide gedaan, tot aan de grenzen van het dorp. Men had den ongelukkige reeds, vóór dag en dauw, naar de gevangenis van Antwerpen overgevoerd.

Begga had zich niet bedrogen toen zij op den klank des orgels ontwaakte; de grijsaard had, in de nabijheid van het kasteel, met voorbedachtheid haar zijnen afscheidsgroet gebracht.

Regina's oogen zwommen in tranen, bij het hooren van Duiveke's woorden. De gravin integendeel was zichzelve meester en zegde:

‘Kindlief, het is vandaag de verjaardag van den dood uws vaders; kom, laat ons bidden tot rust zijner ziel.’

VI. Bij vriend Willem.

Ik geloof uw hart geraden te hebben, lezer; gij wenscht het sombere kasteel van Hilgenoord te verlaten en eenige oogenblikken terug te keeren naar de eenvoudige, maar aanlokkelijke woning van onzen vriend Willem.

Wel is waar rust men daar niet op fluweelen kussens, maar gij zit liever op de harde bank in de schaduw van den

malschen wingert, dan onder de adellijke gewelven; gij hebt liever de bloemen voor het oog, dan wel de rijke gordijnen; liever is u de steenen vloer, dan dat uwe voeten de zachte tapijten drukken.

Het komt omdat gij ginds de misdaad, de wroeging bij iedere schrede denkt te zien, en dat in het huis Willem de deugd, in al hare reinheid u tegenlacht, zoodra gij er den voet op den dorpel zet.

Nu echter ziet het er zoo tevreden niet meer uit in het huis onder den noteboom. Sedert het bezoek aan de gevangenis heeft Willem den moed verloren. Zijne boeken liggen onaangeroerd evenals zijne muziek, en velen zijner schoonste bloemen laten de kelken mistroostig hangen. Als de rentmeester zijn dagelijksch werk verricht, blijft hij dikwijls bewegingloos en droomend op het papier staren, zonder eigenlijk zwart op wit te zien; hij bespeelt het orgel in de kerk onregelmatig en is verstrooid als hij het *Magnificat* zingt.

Gij weet waarom, lezer; ge hebt het geraden; maar het was niet meer alleen de liefde, die het hoofd van Willem naar de borst deed zakken; neen! het was tevens het geheim van den ouden orgelman, die beweerde de vader van Regina te zijn.

Duiveke, die op den morgen toen Walter naar Antwerpen werd overgebracht, dezen tot aan de grenzen van het dorp vergezeld - Duiveke had een stuk papier meegebracht, waarop Willem reeds verscheidene malen gelezen had:

'Men voert mij naar de gevangenis, en van de gevangenis loopt de weg wellicht naar het schavot. Regina, heb medelijden met een armen vader.'

Het kind had dit briefje aan de jonkvrouw moeten ter hand stellen, doch aan de kerkdeur had het te veel gesidderd bij het zien van vrouwe Begga, en sedert dien tijd waren de deuren van het kasteel als een graf gesloten

gebleven. Men dacht soms, dat de gravin met hare dochter heimelijk het dorp verlaten had. Dit was echter niet zoo: Begga had het noodig geoordeeld haar ontworpen vertrek uit te stellen, totdat zij zekerheid had omtrent het lot van den orgeldraaier, dien zij zoo roekeloos in de handen van het gerecht had geleverd.

Moeder en dochter bleven achter de ondoordringbare muren verborgen, en het was den voorzanger ook onmogelijk, Regina het papier te doen geworden.

Willem's hart werd door duizende veronderstellingen zwaar bestormd. Welke misdaad, vroeg hij zichzelf, mocht er toch wel op de rijke familie van Hilgenoord drukken? Welk kwaad mag die vader wel hebben bedreven? Welk een verschrikkelijke haat bestond er tusschen die echtgenooten - indien de grijsaard inderdaad den graaf ware - dat de vrouw den man onbarmhartig aan de justicie overleverde?

Meer dan eens had hij den ouden pastoor bezocht en had dezen over zijne onrust, over zijn geheim gesproken; doch de grijsaard wist hem geene juiste verklaring van dat alles te geven. Hij wist wel dat de geschiedenis van den graaf van Hilgenoord zonderling was; hij had, wel is waar, nooit den rechten draad van deze kunnen vatten, maar tot heden toe was hij even onwetend als Willem. Vroeger had hij het wel eens gewaagd een woord over den graaf te spreken, doch de toon van het antwoord dat hij ontving, was niet geschikt om hem in zijne vragen aan te moedigen - en van dat oogenblik af had hij gezwegen.

Zoo kwam Willem op een namiddag van de pastorie; hij dacht aan Walter, aan Regina en vooral aan de gevolgen, welke de gevangenneming van den orgeldraaier konden hebben, als deze inderdaad graaf Walter was. Dan zou het gerecht dat lang verborgen geheim ontsluiëren, hetzelfde openlijk bekend maken, den ongelukkige veroor-

deelen en de groote wereld zou de dochter van den misdadiger ontwijken en verstooten.

‘Regina,’ zegde Willem tot zichzelf sprekend, ‘kom dan naar Hilgenoord terug, en gij zult in het huis onder den noteboom, steeds een hart vinden dat u zal liefhebben, zelfs meer dan ooit, omdat gij ongelukkig zijt zonder dit verdiend te hebben. Dat geluk lacht mij reeds toe, dwars door de donkere toekomst heen!’

Willem gevoelde echter bijna op hetzelfde oogenblik de wreede opoffering, welke voor Regina in die woorden besloten lag, en beschaamd boog hij het hoofd. Neen, hij stierf liever aan langzame marteling, dan het minste gewicht van dien rampspoed op de jonkvrouw van Hilgenoord te zien neervallen; maar toch wenschte hij haar te toonen, dat zijn hart niet zou zijn gelijk dat der wereld: niet wuft en onbestendig, maar trouw en onveranderlijk.

Willem bevond zich juist aan de lommerrijke dreef van zware beukenboomen, die aan de eene zijde naar het kasteel geleidde, toen eene ongewone beweging op het voorplein zijne aandacht trok. De reiskoets van mevrouw de gravin was ingespannen: de jongeling dacht niet anders, of de adellijke familie zou het slot verlaten. Hoe zijn hart bij deze gedachte klopte, is moeilijk te beschrijven.

De gravin trad, reisvaardig en gevolgd door hare dochter, den breedten trap van het kasteel af, en men zal niet verwonderd zijn als wij zeggen, dat plotseling een gelukkige lach het gelaat van Willem verhelderde, toen hij aan Regina's kleeding bemerkte, dat deze hare moeder niet vergezellen zou. Mevrouw kuste hare dochter op het voorhoofd, trad in de koets en weldra rolde het met wapens beschilderde rijtuig, de plaats voorbij waar Willem stond.

Een oogenblik staarde de voorzanger het prachtige

vierspan na en wendde toen zijnen blik naar het kasteel, waar het beeld zijner droomen stond; doch de plaats was daar reeds ledig en hoe lang hij ook in den omtrek vertoefde, Regina verscheen niet meer. Hilgenoord was weer stil en eenzaam als kort te voren, en elk middel om het kostbare briefje te doen geworden; scheen Willem volkomen afgesneden.

Thuis gekomen kreeg hij echter eene uitmuntende gedachte. Duiveke, die reeds zoo dikwijls de samenknopping tusschen Regina en hem geweest was, zou ongehinderd het kasteel kunnen naderen, waar hij reeds tweemaal geweigerd werd. Ja, aan Duiveke zou het wel gelukken het briefje van den orgelman aan de jonkvrouw ter hand te stellen. Het kind huppelde dan ook den weg op, die naar het kasteel voert.

Het meisje dacht niet eens aan den inhoud van het briefje, zelfs niet meer aan den orgeldraaier. Het speelde langs den weg, richtte het woord tot de bloemen, tot hare beeltenis welke zij in den waterspiegel zag; groette met eene liefelijke stem den vogel, die in de lucht opsteeg of die langs den weg vloog; juchte om den warmen gloed der zon, en terwijl de zwarte lokken op den schouder dansten als het voorthuppelde, zong het kind een vroolijk lied.

Zoo bereikte Duiveke het kasteel, doch hoe dikwijls zij ook rechts en links liep, hoe lang zij ook op de brug wachtte - niemand verscheen. Eindelijk ging het meisje aan de gracht zitten, tegenover het venster van Regina, en zie, zooals gewoonlijk trippelden de eenden en zwanen om haar, en kwamen de vriendelijke duiven van den top des gevels naar beneden en rond het meisje fladderen.

Een der duiven zette zich bij Duiveke neder, draaide verstandig den kop om, wierp als het ware ondervragende blikken op het kind, vloog op haren schouder, op haren arm en het meisje hield er een zoo vertrouwelijk gesprek

meê, alsof zij altijd vriendjes waren geweest en het diertje alles verstond.

‘Zie,’ sprak het kind, ‘gij schijnt mij toe een goed hartje te hebben; ik bind u daarom dit papier om eene uwer pennen, en gij zult het, niet waar? aan uwe meesteres overbrengen. Maar pas op,’ en het kind dreigde met haar vingerke, ‘oom Willem heeft gezegd dat er veel voor de jonkvrouw aan gelegen is!’

Duiveke vlocht het papier tusschen de veeren, en de duif door het plonzen der zwanen in het water, verschrikt, nam de vlucht en steeg in de luchtruimte. Het kind staarde den vogel na; deze steeg hooger en hooger, beschreef groote cirkels in de lucht, verdween, keerde weer, om ten laatste voor Duiveke's oog niet meer te voorschijn te komen. Arm kind! het keerde met bang gemoed naar huis terug.

Willem was even bedroefd, om het verlies van het kostbaar geschrift; doch hoopte nog altijd een ander middel te vinden, dat hem met de jonkvrouw van Hilgenoord in gemeenschap brengen zou.

Denzelfden avond zat de voorzanger aan de tafel, waarover de blikken lamp haar flauwen glans verspreidde. Zijn hoofd rustte in de palmen zijner handen, en zijn oog was wel is waar op de bladzijden van het boek gericht, dat voor hem lag; maar toch volgde hij de geschiedenis niet, welke er op te lezen stond. Hij droomde wakend.

Willem dacht op dit oogenblik Regina te zien; zij stond voor hem, met de tranen in de oogen, als treurde zij over het vaarwel dat zij hem moest zeggen, en als smeekte zij hem om vergiffenis voor het bloedige leed, dat zij zijn edel hart aandeed.

‘Willem!’ fluisterde er zacht eene stem.

De voorzanger antwoordde even fluisterend ‘Regina!’ en droomde verder; maar toen die stem zich harder hooren liet, richtte Willem plotseling het hoofd op. Hij

koesterde eensklaps de gedachte, dat zijne vriendin daar in wezenlijkheid voor hem staan zou; hij bedroog zich: het was een oude bediende van het kasteel, die eenige oogenblikken te voren binnengetreden was en niet wist, of hij den jongeling in zijne oplettende lezing, ofwel in zijnen slaap, moest storen.

‘Wat is er, Bruno?’ zegde de jonge rentmeester, terwijl hij den grijsaard met een verwilderden blik aanstaarde. ‘Wat wilt gij van mij?’

‘Mijnheer Heyvond, men vraagt u op het kasteel,’ was het weifelend antwoord.

‘Wie?’

‘Mejonkvrouw Regina; maar in den naam Gods, wees voorzichtig. Zeg nooit dat ik het ben die u verwittigd heb, mijnheer; mevrouw Begga zou zich verschrikkelijk over mijne stoutheid wreken.’

‘Wees gerust, Bruno. Is er iets voorgevallen op het kasteel?’

‘Ach, mijnheer Willem, ik weet niet wat er gebeurd is. Er ligt eene geheimzinnigheid over alles wat mevrouw doet, en meer dan eens wanneer ik, in de laatste dagen, voorbij de kamer van de jonkvrouw ging, hoorde ik snikken, dat mijn oud hart in tranen meende te breken.’

‘Arm kind!’

‘Nu moet er iets verschrikkelijks zijn voorgevallen, mijnheer; want de gravin is plotseling vertrokken en zij gebood ons ten strengste alle gemeenschap met de bewoners van het dorp te vermijden. Maar ik heb aan de tranen van de arme jonkvrouw niet kunnen weerstaan om u te gaan opzoeken: zij heeft mij met gevouwen handen gesmeekt, en nu, mijnheer Willem, kom! zonder u kan ik niet naar Hilgenoord terugkeeren.’

‘Ik zal met u gaan,’ was het antwoord; maar het hart van Willem klopte zoo geweldig, dat hij die woorden slechts bevend en met moeite kon uitspreken.

Nadat hij zich overtuigd had dat Duiveke rustig sliep, en na het licht te hebben gedoofd, verliet de rentmeester zijne woning. Hij antwoordde niet op de vragen en opmerkingen van Bruno, en hoe meer hij Hilgenoord naderde, hoe feller zijn hart ontstelde. Weldra was hij het plein overgestapt; eenige oogenblikken later deed Bruno de deur van een der kamers van Hilgenoord open, en hield op den dorpel de wacht.

De voorzanger bleef aan den ingang staan en staarde op eene jonge vrouw, welke, in diepe gedachte verzonken, aan de andere zijde van het vertrek stond; het was Regina. Zij stond daar, zooals hij haar in zijne verbeelding gezien had, toen hij in zijn huis bij zijne blikken lamp zat. De jongeling was diep ontroerd en hij had wel een deel van zijn hart gegeven, indien hij haar, door een enkelen kus op haar edel voorhoofd, uit de smartelijke mijmering had mogen opwekken, waarin zij scheen te verkeeren.

‘Mejonkvrouw!’ sprak de jongeling fluisterend.

‘Willem!’ riep zij verrast uit en snelde den voorzanger te gemoet. ‘De hemel zij gedankt, dat gij gekomen zijt!’

‘Ik ook, ik dank den hemel, dat hij mij nog eens in uw bijzijn brengt.’

‘Het zal de laatste maal niet zijn!’ liet de maagd snel op die woorden volgen, en zij drukte de hand des jongelings koortsachtig in de hare. ‘Willem, gij moet mij troost en raad geven: uwe vriendin is wel ongelukkig.’

‘Welk ongeluk heeft u getroffen?’ sprak Willem angstig. ‘Bruno heeft mij reeds schrik aangejaagd door zijne onsamenhangende woorden.’

‘Bruno weet niets, Willem. Doch laat ons zachter spreken; wij zijn omringd door bedienden, die niet zouden aarzelen aan mijne moeder, uwe tegenwoordigheid en onze samenspraak over te brengen. Het is niet alleen het ongeluk der scheiding dat mij treft, Willem; er weegt,’

en de stem der maagd werd fluisterender, ‘er weegt eene verschrikkelijke ramp op dit huis.’

De jongelieden drongen dichter bijeen, als kinderen, welke den naderenden donderslag vreezen, of die de spooksels hunner verbeelding, op ieder oogenblik, in waarheid denken te zien verschijnen.

‘Maar wat is er dan toch?’ smeekte de jongeling.

‘Gij weet, dat die oude orgelman beweert mijn vader te zijn: welnu, mijne moeder verloochent hem en het is zij zelve, welke hem aan de justicie heeft overgeleverd. Men heeft den ongelukkige naar Antwerpen overgebracht en dezen namiddag is mijne moeder naar de stad vertrokken, om morgen tegen den orgelman te getuigen. Zij heeft mij met alle mogelijke bewijsredenen gerust gesteld, dat die grijsaard een zinneloze of een bedrieger was. Sedert eenige uren...’

‘Maar, Regina, indien uwe moeder inderdaad weet, dat die arme man uw vader niet is!’

‘Ik heb dit lang geloofd, Willem; maar er blijft voor mij altijd iets geheimzinnigs over het leven en de dood mijns vaders verspreid, dat ik niet ontcijferen kan. 's Nachts in mijne droomen, Willem, staat die grijsaard aan mijne legersteê, en steekt mij zijne knokkelige handen toe; als ik bid, denk ik hem met mij te hooren bidden; als ik zing, om de gedachten aan hem te verdrijven, waan ik zijne stem te hooren, welke mij snikkend toeroept. Het is of er een geest ten zijne voordeele in mij spreekt, en die zich - God vergeve het mij! - beschuldigend tegen mijne moeder verheft.’

‘Regina!’

‘O, ik beschuldig haar niet; maar indien mijne moeder dwaalde, indien die orgelman inderdaad mijn vader ware, mag ik hem dan, in deze smartvolle omstandigheden, verlaten?’

‘Neen, dat moogt gij niet!’ riep Willem met geest-

drift uit. ‘Ik ook, ik zou hem liefhebben en ondersteunen, al ware hij ook nog zoo misdadig!’

‘Misdadig? zegt gij, Willem. Weet gij dan iets van hetgeen op zijn geweten drukt?’

‘Neen, maar ik vermoedde dit.’

‘Het is zoo, Willem; de vader van Regina moet iets verschrikkelijks bedreven hebben, om zoo wreed behandeld te worden. Maar wat dan toch, wat? O zeg het mij, indien gij het weet; ik ben op den slag bereid!’

‘Ik weet niets, Regina, en niemand in het dorp weet iets van hetgeen er tusschen uwe moeder en uwen vader moet gebeurd zijn.’

Het meisje zakte op de sofa neder en drukte wanhopig hare fijne handjes om het blonde hoofd, terwijl de tranen overvloedig langs de verbleekte wangen stroomden.

‘Regina!’ zegde Willem ten laatste, ‘gij zijt misschien onrechtvaardig jegens uwe moeder. Zeg mij, hebt gij eenig bewijs dat hare verzekering, over den dood uws vaders, mag in twijfel doen trekken?’

‘Ik heb er geen, tenzij de stem mijns harten. Ik geloofde mijne moeder en zonder nadenken heb ik haar zien vertrekken. Een uur geleden echter stond ik aan mijn venster, en vond ik dit stukje papier,’ en zij haalde dat laatste uit haar kleet te voorschijn; ‘daarop is, met eene bevende hand, het zielroerend gebed geschreven, dat ik mijnen vader niet verlaten mag. Het was alsof er eene stem uit den hemel mij toeriep: “Eer uwen vader!” Willem, hoe is dat papier daar gekomen? Ik weet het niet; maar ik geloof dat God het op den adem der winden tot hier heeft laten overwaaïen, om mij te verwittigen.’

Willem herkende onmiddellijk het stukje papier dat de orgelman, op den morgen van zijne overvoering naar Antwerpen, aan Duiveke had gegeven. Hij vertelde glimlachend, op welke natuurlijke wijze het op de vensterbank moest gekomen zijn, dewijl dààr de duiven van het

kasteel telkens kwamen rusten. Het was dus een gelukkig toeval, dat het dààr en niet elders aan de veeren van den vogel ontvallen was.

De woorden van den jongeling, hoe gegrond ook, namen niets weg van de tooverkracht, welke het vinden van dat eenvoudige briefje op Regina had teweeg gebracht. Zij had een vast denkbeeld in het hoofd, en dat denkbeeld uitte zij in zulke krachtige woorden, dat Willem meer dan eens in twijfel verkeerde, of die schoone maagd dat onnoozele kind nog wel was, hetwelk eenige dagen te voren nog in den sluimer van jeugd en zorgeloosheid gewiegeld werd.

‘Neen!’ zegde zij, als op de gedachten van den voorzanger antwoordende; ‘neen, ik ben geen kind meer. Sedert eenige dagen is mijne ziel zoo zwaar geschokt geworden, dat de glinsterende sluier, welke voor mijne oogen geweven was, verscheurd werd; ik zie thans eene andere zijde van het leven: die der smart. Ik heb u te laat, mijne moeder te vroeg begrepen. Wat was onze jeugd gelukkig, Willem! Wat hebben wij veel verloren met geene kinderen meer te zijn.’

‘Ja, veel, zeer veel, Regina!’

Gewis; want nu durfde schier de jongeling de hand van het meisje niet meer drukken, en vroeger, als kind en in een oogenblik van verdriet, zou het meisje vertrouwelijk het hoofdje tegen zijn hart hebben laten rusten. Maar dat was in de dagen, toen Hilgenoord met zijnen omtrek en de blauwe hemel daarboven, nog beider heelal uitmaakte!

Nu zaten Regina en Willem op de sofa naast elkander, zoo vertrouwelijk weer als broeder en zuster.

Al hunne denkbeelden waren op den ouden orgelman gericht, en toen Willem het gesprek op hem terugbracht, zegde de jonkvrouw:

‘Morgen zal die man voor den rechter verschijnen; mijne moeder zal hem verloochenen, en God weet! wat

er van hem worden zal. Willem, mijn vriend, het is hard voor mij dit te bekennen; maar gij hebt het gezegd, er weegt eene misdaad op het leven mijns vaders.... Ik beef hier in dit huis! Wat mag er hier toch gebeurd zijn, achttien jaar geleden! Hebt gij er zeer zeker nooit van hooren spreken, Willem? Ik smEEK u, zeg mij de waarheid.'

'Ik weet niets, Regina. Ik beloof het u heilig.'

'Het is toch om deze of gene misdaad, zegde die grijsaard, dat mijne moeder hem van zich afstoot. Welnu, dat zij mij dan ook verstoote, maar ik zal de inspraak van mijn geweten volgen.'

'Wat wilt gij doen?'

'Ik wil naar Antwerpen gaan, Willem; ik zal voor den rechter verschijnen, mij overtuigen wie die man is, en hem als een trouw kind ondersteunen als hij mijn vader is.'

'Maar....'

'Zwijg, ik wil niets hooren, niets weten, indien gij mij tegenwerpingen te maken hebt. Ik wil niet onderzoeken of het slot van dit alles gunstig of ongunstig wezen zal, voor mij of mijne familie. Is mijn vader schuldig, dan zal ik genade voor hem afsmeeken; is hij het niet, dan zal ik hem hier terugbrengen, om mijne ouders met elkander te verzoenen. Weigert mijne moeder, dan zult gij meelijden hebben met den armen banneling en hem eene plaats aan uwen haard inruimen, niet waar?'

'Ik zal doen wat in mijn vermogen is.'

'Laat ons dan samen naar Antwerpen vertrekken, morgen, vóór het kriecken van den dag. Willem, vergezel mij, ik bid er u om.'

'Maar wat zal uwe moeder zeggen?' waagde nogmaals de jongeling.

'Zij kan dat kinderlijke gevoel in mijn hart niet blijven versmaden.'

'Welnu, wij zullen gaan.'

‘Goede vriend!’ riep Regina uit, terwijl zij de hand des jongelings dankbaar drukte; ‘gij zijt in het ongeluk, wat gij waart in het geluk. Ik geloof dat er in de wereld niet velen zijn die u gelijken!’

Het was dan zoo besloten: de oude Bruno werd geroepen, en na vele geruststellingen van den kant der jonkvrouw, moest hij het zijn, die het rijtuig voeren zou. Het eenige overgebleven paard was wel is waar geen vlotte draver meer, het dier was stokoud; het rijtuig was ook zeker niet gemakkelijk of schoon; doch men moest zich met dat alles tevreden stellen, en dit ook waren slechts opmerkingen, door de nauwgezetheid van den ouden koetsier gemaakt; Regina dacht er niet aan.

De jongeling verwonderde zich meer en meer over de kalmte, de beradenheid, de vastheid van wil, welke Regina aan den dag legde. Hij zag het maar al te wel, het kind was vrouw geworden!

Laat de nacht allengs al meer verdwijnen; laat de schemering in het straks ontgloeiende Oosten opdagen; laat de rust des nachts, rondom Hilgenoord, door het eerste gekraai van den haan gestoord worden, en wij vinden het rijtuig, met de oude knol er voor gespannen, wij vinden het drietal reizigers gereed.

Weldra rolde de koets krakend en rommelend voort, en toen de hemel zich in goud- en purperglansen tooide, was zij reeds een groot eind wegs van het kasteel verwijderd. Bruno klapte dapper met de zweep, en het was of het paard zijne krachten herwonnen had, zoo snel draafde het over den grooten weg.

De zon staat reeds hoog aan den hemel; ginds verrijst een zwart punt voor ons oog, allengs lost het zich tegen de blauwe lucht op en het vergroot naarmate wij naderen. Het is een majestueuze toren, die als een pijl naar boven schiet: het is de toren van Onze-Lieve-Vrouwe van Antwerpen.

VII. Bij den Rechter.

Wij bevinden ons in het kabinet van den rechter van onderzoek te Antwerpen. De beschuldigde, die als neergedrukt zit, is u niet onbekend: het is Walter, de orgeldraaier.

Wat ziet hij er arm en ellendig uit!

Zijn oud kleet is nog meer gescheurd dan toen wij hem te Hilgenoord zagen aankomen. Als hij het hoofd opheft, schijnt het ons toe, dat zijn gelaat nog bleeker en meer ingevallen, en dat zijn haar nog witter geworden is.

Niet verre van hem staat de rijzige gestalte van eene vrouw, in rouw gekleed. Haar bleek en strak wezen steekt sterk af tegen hare zwarte tooisels. Geen trek van ontroering leest men op haar gelaat; het is of het in het marmer gebeiteld is. Die vrouw is Begga van Hilgenoord, welke als de onverbiddelijke beschuldigster tegen den orgelman optreedt. Zij heeft het immers gezegd, nadat zij bemerkte wat onvoorzichtigheid zij pleegde, met dien landlooper te doen aanhouden: ‘Indien die man inderdaad Walter van Hilgenoord eens ware?... Begga, wat zoudt gij doen?... Hem verloochenen!’ was het antwoord geweest, en het hart van de gravin was op dit oogenblik ongevoeliger dan de koude steen.

De rechter, die den landlooper ondervragen moest, was een man van ruim vijftig jaren; doch ook reeds grijs van hoofd. Hij zag er eerbiedwaardig en streng uit, zonder dat men echter een enkelen zijner trekken van hardheid betichten kon. Zijn oog ging van de papieren, welke hij

voor zich had liggen en die hij soms doorbladerde, op den beschuldigde of op de vrouw, welke als aanklaagster optrad.

Wat er echter in zijne ziel omging, liet zich niet raden; een fijn waarnemer zou gezegd hebben, dat hij meer deel aan dit drama nam, dan men uiterlijk vermoeden kon.

De beschuldigde zag den rechter strak en met ontsteltenis aan.

Het was alsof hij dat gelaat herkende, niettegenstaande de jaren het geweldig hadden veranderd. ‘Maar neen!’ dacht hij daarna; het is nogmaals het werk van mijne zieke verbeelding; duizende malen in mijn leven heb ik datzelfde aangezicht meenen te ontmoeten; overal kwam ik het tegen, zoowel bij dag als bij nacht. En toch ditmaal...?’

Eindelijk richtte de rechter zich tot den armen man, en vroeg hem zijnen naam, zijne woonplaats, zijne hoedanigheid, welke vragen echter door den vreemdeling onbeantwoord bleven; deze liet geen enkel woord aan zijne lippen ontsnappen, als vreesde hij zich, bij den minsten toon zijner stem, te verraden. Dat stilzwijgen bleef hij bewaren, hoe sterk de rechter ook mocht aandringen.

‘Gij zijt beschuldigd,’ ging deze laatste voort, ‘van landlooperij, van bedreigingen uitgesproken tegen mevrouw de gravin van Hilgenoord; van het aannemen van een valschen naam, dien van echtgenoot der gravin; terwijl mevrouw beweert, dat de laatste heer van Hilgenoord, achttien jaar geleden, te Napels gestorven is.’

De grijsaard zag strak voor zich; er heerschte een verschrikkelijke strijd in hem. Wat moest hij doen? Indien hij bekende, stortte hij zich zelf en zijn kind in het ongeluk, en toch hij zou zoo gaarne als heer van Hilgenoord herkend zijn geworden, al ware het dan slechts geweest om den trots zijner hardnekkige vrouw te verbrijzelen.

‘Spreek, mevrouw!’ hervatte de rechter. ‘Zie dien man in het aangezicht. Kent gij hem?’

Begga wendde het oog op den grijsaard; zij sidderde toen zij hem beschouwde, want ook het oog van Walter rustte op haar en er lag een verwijt in zijnen blik. Na een poos zegde de gravin met vaste stem:

‘Ik ken hem niet, heer rechter!’ en toch had zij ditmaal eenen trek in dat gelaat meenen te bespeuren, die haar niet vreemd was.

De oude man liet het hoofd zakken.

‘En gij, beschuldigde, volhardt gij in de bewering, welke gij reeds meer dan eens schijnt herhaald te hebben?’

‘Neen, heer rechter. Ik ben Walter van Hilgenoord niet.... Ik heb dezen gekend.... Ik ben... een arme orgeldraaier, die zijn dagelijksch brood verdient met te bedelen.... Ik ben... maar wat geeft het u wie ik ben? Veroordeel mij en ik zal gelaten mijne straf dragen.’

Een glans van genoeg dreef vrouwe Begga plotseling over het aangezicht; zij zegepraalde. Het hoog gewelfde voorhoofd van den rechter betrok echter, toen hij de herademing op het gelaat der gravin bespeurde.

‘Waarom,’ sprak de rechter voort, ‘hebt gij dien naam dan aangenomen?’

‘Die man,’ onderbrak vrouwe Begga, ‘heeft oogenblikken van zinneloosheid, en ik geloof dat men wel zou doen, hem in een gesticht voor krankzinnigen op te sluiten.’

‘Krankzinnig!’ riep de orgeldraaier plotseling uit en richtte zich, in zijn geheele lengte, overeind. ‘Ik krankzinnig?... Mij voor mijn leven in een zinnelooshuis opsluiten?... Maar 't is waar, mijnheer de rechter, ja, ik ben krankzinnig’ en onder het uitspreken dier laatste woorden, zakte hij weer op den stoel neer.

Er ontbrak licht in deze duistere zaak; eene sterke

belangstelling hield den rechter bezig. Welnu, dat licht ging aanbreken, hoe vurig Begga ook wenschte, dat deze voor haar zoo pijnlijke marteling, een einde zou nemen.

Juist toen de orgelman den bangen kreet ‘krankzinnig’ liet hooren, liet zich een buitengewoon gerucht aan de deur hooren. De greffier stond op en ging zich daaromtrent vergewissen; maar op het oogenblik dat deze beambte de deur opende, drong een jong meisje driftig binnen: het was Regina, Willem Heyvond bleef aan de deur staan. De jonkvrouw viel eensklaps voor den rechter op de knieën en riep weenend uit:

‘Genade! veroordeel hem niet: hij is mijn vader.’

‘Regina, Regina!’ liet zich de moeder op een verschrikkelijken toon ontvallen; zij wendde het hoofd om, opdat men de ontsteltenis niet zoude zien, welke zich van haar meester maakte. Toen zij het oog weer naar den kant wendde, waar de orgelman en hare dochter zich bevonden, zag zij den ouden man het lieve kind aan het hart drukken, en beiden spraken elkander woorden van moed en troost in.

Begga vloog nader, als wilde zij haar kind aan de omhelzing van den armen grijsaard onttrekken, maar Regina hield hare armen zoo krachtig om zijnen hals geslingerd, dat elke poging vruchteloos was.

‘Heer rechter!’ sprak de gravin, ‘wat ik gezegd heb is de waarheid: die man is een zinnelooze of een bedieger.... Doe mijne dochter deze plaats verlaten!’

‘Nee, moeder!’ antwoordde de jonkvrouw, ‘doe mij de waarheid kennen. Wees in Gods naam zoo wreed niet voor dien ongelukkige; mijn hart zegt het mij, en de stem des bloeds kan niet liegen: hij is mijn vader!’

‘Rampzalig kind!’ snikte de grijsaard, ‘uwe liefde stort ons in het verderf. Maar wat geeft het ook! Liever, Begga, treed ik het schavot op dan in een krankzinnigengesticht, als een gevloekte, mijn dagen te moeten slijten....’

Op u valt de steen des ongeluks het zwaarste! Gij hebt mij verstooten, mij van mijn kind vervreemd, toen ik honderde mijlen ver kwam om het te mogen omhelzen; gij hebt mij vertrappt toen ik u de verzoening kwam aanbieden; gij hebt mij onbedachtzaam aan het gerecht overgeleverd; welnu, mijne wraak zal een aanvang nemen. Heer rechter, ik ben de heer van Hilgenoord!’

‘Walter, graaf van Hilgenoord, ik had u reeds herkend!’ sprak de rechter met ontroerde stem.

‘Herkend?’ was de viervoudige uitroep van moeder, kind, grijsaard en ook van Willem, die weenend en door niemand opgemerkt, nabij de deur tegen den muur leunde.

‘Het zij dan zoo!’ hervatte de grijsaard ten laatste, ‘ik ben gereed, mijnheer de rechter, rekenschap te geven van hetgeen op mijn geweten drukt. Kind,’ sprak hij voort, zich tot Regina wendende, ‘beloofst gij uwen vader niet te haten, al ziet gij zijne misdaad naakt en bloot voor u liggen?’

‘Neen, o neen!’ antwoordde het meisje en hield nog altijd haren vader omhelsd.

‘O, ik dank u, lief kind! uw hart is zoo goed als gij schoon zijt. Zoo ook heb ik u gedroomd toen ik ver van hier, in den vreemde, ronddoelde.... Ik ben gereed, heer rechter; indien ik herkend ben, waarom zoudt gij dan ook de misdaad niet kennen, die mij uit mijn vaderland dreef? Daarbij, het verhaal van mijn leven zal eindelijk vrouwe Begga overtuigen, dat zij in den armen orgeldraaier den heer van Hilgenoord had moeten herkennen.... O, ik ben thans goed bij mijne zinnen, mevrouw! ik weet maar al te wel wat er den 11 September, in de groote kamer van het kasteel, tusschen u en mij en mijn ongelukkigen vader voorviel.’

Het was Begga als hoorde zij haar doodvonnis uitspreken.

‘Zwijg, zwijg, ongelukkige!’ kermde zij en zakte moedeloos op een stoel neer.

‘Neen, mevrouw! ik kan niet meer zwijgen. Luister, heer rechter; luister, mijn arm kind; luister, Begga.’

‘Spreek,’ hervatte de rechter op eenen toon die ongeduld verried. ‘Zeg aan het gerecht wat gij hebt meê te deelen; de openhartigheid kan u vele moeielijkheden besparen en het gerecht inlichten opdat het rechtvaardig oordeele.’

De arme orgelman zette zich neer en ving aan:

‘Twintig jaren zijn er verlopen. Het was in het laatst der Fransche omwenteling, in 1797, toen wij, mijne vrouw en ik, Brussel gingen bewonen. Mijn vader, een grijsaard van in de zeventig jaar, verbleef te Hilgenoord.... O, ik verberg het niet: ik heb dien ouden man vele bloedige tranen doen storten, ik heb een groot deel zijns levens bitter gemaakt!

Jong aan mijzelven overgelaten, in den stroom der weelde opgevoed, omringd door vrienden, wier vriendschap voor mij een zoet vergif was, gaf ik mij ook vroegtijdig aan de dolzinnigste vermaken over. Nooit was ik verzadigd, en toen ik reeds dertig jaar oud was, haakte ik nog even driftig naar braspartijen, spel en wijn, als een jongeling van achttien jaar.

Mijne familie drong gedurig op een huwelijk aan, in de hoop mijne levenswijze hierdoor te zien veranderen. Men slaagde er eindelijk in en ik huwde de gravin Begga, niet waar, mevrouw, het is immers zoo?... Ik beminde u niet, mevrouw, omdat ik niet meer wist wat beminnen was; koud als een winternacht was onze bruiloft en noch uwe schoonheid, noch uwe pracht, noch uwe jaloezie die gij in mijn hart wildet opwekken, waren in staat, mij aan u te hechten. Ik beminde het gedruisch der vrienden, de feesten, het gewoel. De bekerklank was de aangenaamste muziek, welke mijn hart streelen kon.’

‘Vader, vader!’ smeekte Regina, ‘spreek zoo niet!’

‘Lief kind! heb moed. Het is geen schande de dwalingen zijner jeugd te bekennen, als men zich daarna door tranen van berouw gezuiverd heeft.... U beschuldig ik niet, mevrouw! ik geloof; als we twee schuldigen waren, ik de eerste was. Indien gij u echter iets in dat rampzalig huiselijk leven te verwijten hebt, zal de stem der wroeging zich in uw hart doen hooren als zij dit niet reeds gedaan heeft.... Gedurende de twee eerste jaren van ons huwelijk, leefden wij vreemd voor elkander en wanneer er eene hel op aarde bestaat, moet zij te vinden zij dààr, waar twee echtgenooten elkander met een nijdig oog voorbijgaan; dan moet zij te vinden zijn in een huis, waar de wegen van man en vrouw verschillend zijn en slechts in zoover ineen loopen, om nieuwen haat in het hart te stooten.

‘Vergeef, heer rechter, dat ik u al deze dingen zeg, maar ik wil de vrouw, die mij verloochent, thans volkomen overtuigen. Regina werd geboren, zij, het eenige kind dat de goede God ons geschonken heeft. O, vergeef het mij,’ ging de oude man voort, ‘uw wieg had het middenpunt moeten worden, waarop uwe moeder en ik de handen in elkander legden en liefde beloofden: ik heb het niet gedaan. Ik ging uwe wieg onverschillig voorbij, al reiktet gij mij ook uwe handjes toe, al boodt gij mij ook uwe zoete kussen aan. Ik was een slecht vader. Eerst in de ballingschap zijt gij mij dierbaarder geworden, dierbaarder dan mijn leven. Dikwijls zou ik dit laatste volgaarne gegeven hebben, zoo ik u slechts een enkelen keer aan het hart had mogen drukken, zooals ik nu gedaan heb.

‘Ons leven rolde in dwaze verteringen voort, en dat duurde zoolang de schuldeischers bij ons kwamen aankloppen, en mijn vader niets meer wilde geven om den gapenden afgrond der schulden aan te vullen, voor welken ik mij bevond. Echter kon ik niet buiten dat weelderig en onbezonnen leven: ik zou het onmogelijke beproefd heb-

ben, om dat te kunnen volhouden. In den aanvang leende ik aanzienlijke sommen bij mijne vrienden, doch ik ondervond dat die bron weldra was uitgeput. Ik zocht naar andere middelen. Weet gij wat ik deed?... Beef niet, mijn kind.... Ik speelde valsch; ik bedroog de vrienden, die ik ten mijnen huize noodigde.... O, gij hebt gelijk, liefkind! gij trekt u van mij af....’

‘Neen, neen! vader, ik beklaag u: gij waart diep ongelukkig!’ snikte het meisje.

Begga zat nog altijd in dezelfde houding; zij luisterde en het martelde haar, al de geheimen, die zij altijd voor haar kind had verborgen gehouden, thans openlijk te hooren verhalen; maar zij sloot die marteling op in haar binnenste. Echter was zij reeds ten stelligste overtuigd; de man, die daar op de bank der beschuldigten zat, was haar echtgenoot. Hoe betreurde zij nu de stem harer dochter versmaad te hebben, welke te Hilgenoord op een nauwkeuriger onderzoek over de waarheid van Walter's woorden had aangedrongen! Zij verwenschte hare verblindheid, en 't was of zij zich reeds onder het gewicht der straf van graaf Walter voelde verpletteren. Het berouw woelde in haar hart, en meer dan eens was zij op het punt geweest naar den grijsaard te snellen, en knielend zijne vergiffenis af te smeeken, doch zij durfde niet.

Walter sprak verder:

‘Eens, heer rechter, het was in 1799, gaf ik eene vriendenpartij in mijn huis. Van toen af dagteekent mijn ongeluk. Begga, herinnert gij u nog hoe de feestzaal dreunde van het gedruisch en gezang der gasten!

Herinnert gij u nog, dat gij mij toen in de voorzaal voor de laatste maal gesmeekt en gebeden hebt; dat ik de vrienden die mij omringden, zou vluchten als slangen, die mij eenmaal zouden verstikken? Herinnert gij u dat gij mij, toen ik u niet wilde aanhooren, toeriept: Dit huis zal een huis des doods worden; en het was zoo.’

‘Houd op, houd op!’ kreet Begga en zich oprichtende, snelde zij bevend tot den grijsaard, zakte voor hem op de kniën neêr en smeekte hem om vergiffenis. De jonkvrouw trachtte vader en moeder te verzoenen, en de handen in elkaar te leggen ten teeken dezer verzoening; doch de rechter deed ze van elkander scheiden en op gebiedenden toon zegde hij tot den beschuldigde:

‘Spreek voort.’

‘Ik kan niet meer.... O, mijn God, geef mij kracht!’ snikte de grijsaard.

‘Welnu, dan zal *ik* voortgaan!’ hervatte de rechter. ‘Walter van Hilgenoord, uwe geschiedenis is mij niet vreemd. Luister. Ja, uw huis werd een huis des doods op dien avond. Onder de talrijke personen, die er vereenigd waren, was er een, die uw vriend niet was, die niet met u braste, die niet met u speelde.’

‘Ja, een somber man, wiens bleek gelaat, wiens brandend oog mij nog voor het gezicht staat.’

‘Die man, gij kendet hem niet, was door eenen uwer vrienden uwe woning binnengeleid; hij werd door een toeval getuige van uwe geheimen, waarvan uw eer, uw naam, uw fortuin afhingen. Hij zag hoe gij uwe vrienden bedroogt, hoe gij valsch speeldet, en handen vol goudstukken opstapeldet. Die man had eergevoel in het hart, en des te meer omdat hij zag hoe gij eenen onbedreven jongeling, in eenige oogenblikken, zijne geheele fortuin deedt verliezen en hij zelf het met diamanten omzette portret zijner overledene moeder, op het groene tapijt tegen u waagde.... Gij wont alles; maar was er ook een behendiger valschspeler dan gij?’

‘Mijnheer, wie zijt gij toch, die alles weet?’ onderbrak Walter bevend.

‘Gij zult het weldra weten. Die man naderde u op een oogenblik dat gij u alleen in de voorzaal bevondt, terwijl uw slachtoffer, met de wanhoop in het hart, zich van de

gasten verwijderde en den zelfmoord beraamde. De onbekende, zeg ik, naderde u; hij verweet u uwe misdaad, uwen diefstal en eischte dat gij uwe onrechtvaardig verkregen winst aan den ongelukkige zoudt terug geven. Hij dwong er u ten laatste toe, met de pistool op de borst. Herinnert gij u dat, graaf van Hilgenoord?’

‘Ja, ik herinner het mij; maar spaar mij het verhaal van dat alles, in den naam van mijn arm kind?’

‘Neen, want gij zijt zoo schuldig niet als gij denkt. Gij eischtet een tweegevecht met dien man, nietwaar? De onbekende weigerde, want hij was vader en wilde zijn leven niet blootstellen, omdat hij wellicht zijn kind hulpeloos op de wereld zou achterlaten; hij zegde u: “Gij ook zijt vader!” maar de verwoedheid sleepte u mee, en gij hebt gespot met de heilige namen vader en echtgenoot. Gij wildet en gij eischtet, en de vreemdeling, welke het recht van den zwakke verdedigde, heeft ten laatste aangenomen. Hij heeft met u een eerlijk duel begonnen, en gij hebt hem... nietwaar? in dat gevecht gedood.’

Een gil ontvlood aan den boezem van Regina en Willem.

De orgeldraaier zat als van den donder getroffen: hij stamelde onafgebroken woorden: ‘Ja, ja... Neen, 't was zoo niet... Ja, het was zoo.’

Maar in zijn hart, en in dat van Begga klonk eene verschrikkelijke stem, welke hen toeriep: ‘Neen, het was zoo niet. Neen, het was in geen eerlijk tweegevecht, dat de misdaad gepleegd werd.’ Maar zij gevoelde het wel, de rechter had meelijden met de dochter, welke daar met gebroken hart voor hem neerzat. De waarheid was verschrikkelijk: de uitdager en de uitgedaagde verlieten de feestzaal; de laatste trad voorop, en nauwelijks had hij den dorpel van het hotel bereikt, of een verraderlijk schot, door de hand van den graaf Walter gelost, deed hem in zijn bloed badend en stervend ter aarde storten.

‘Herinnert gij u,’ ging de rechter voort, ‘wat die onbekende, met stervende lippen, stamelde?... Hij bad voor zijn eenig kind, dat hij alleen en zonder hulp op de wereld achterliet, en schonk vergiffenis aan zijnen moordenaar. Was de ongelukkige slechts gestorven, hij zou geen lang leven meer van pijnlijke smart te verduren hebben gehad.’

‘Hoe, gij zegt...,’ onderbrak de orgelman.

‘Neen, de ongelukkige vader werd niet door uwe hand gedood. Het is daarom dat ik u zegde, dat gij zoo schuldig niet waart als gij dacht.’

Een viervoudige kreet klonk door de kamer. Het was een kreet van geluk, omdat de rampzalige vader niet onder de schuld van eenen moord gebukt ging. Uit wiens mond de blijde uitroep opsteeg, laat zich gemakkelijk raden. Er viel een zwaar gewicht van Begga's en Walter's hart, een gewicht dat er achttien jaar op gedrukt had. Dat Walter die bijzonderheid niet wist, laat zich lichtelijk begrijpen: hij had, zooals wij weten, in den vreemde zich schuil gehouden, zijne familie zelfs in den waan latende, dat hij dood was. Maar Begga dan? Zij wist het evenmin. Als men nagaat, dat de misdaad gepleegd werd in een tijdstip van woeling, en waarin de justicie geen geregelden loop hebben kon; als men weet, dat de gravin zelf, na de vlucht van Walter en den dood van haren schoonvader, onmiddellijk Hilgenoord verliet en onder een vreemden naam, eenigen tijd in Duitschland verbleef; dat de velerlei staatkundige omstandigheden, welke elkander opvolgden de gepleegde misdaad over het hoofd deden zien of verloren gaan, dan begrijpt men gemakkelijk de onwetendheid der gravin; te meer, omdat deze met eene ongelooflijke hardnekkigheid volhield, nooit over het gebeurde te spreken, en meestal onder haren eigen naam en niet onder dien haars echtgenoots, in de wereld te verschijnen.

‘Het kind?’ sprak de grijsaard sidderende.

‘Ja, doch gij beeft... wat weet gij van dat kind?’ en bij deze woorden rees de rechter op, bleek en bevend, in afwachting van het antwoord dat hij vernemen zou.

‘Ik ben,’ hervatte de rechter, ‘de man dien gij tot tweegevecht uitdaagdet: ik ben de vader van dat kind, hetwelk mij, eenen avond der maand September van het jaar 1799, ontstolen werd.’

‘O,’ riep de graaf in wreede foltering uit, ‘ook die misdaad was de mijne.’

‘Ongelukkige!’

‘Maar het was niet, om mij nog verschrikkelijker te wreken, neen. Toen ik u stervend de woorden hoorde uitspreken, welke als een eeuwig vaarwel aan uw kind werden toegesproken, ontwaakte in mijne ziel de wroeging over mijne daad. Zij verzegelde den misslag. In mij ontkiemde het denkbeeld, dat ik aan het kind zou vergoeden, wat ik den vader misdeed. Met eene bevende stem riep ik toen: “Wie zijt gij, en waar is uw kind?” Gij antwoorddet niet meer; maar ik ontnam u eene brieventesch, en daarin vond ik het adres uwer woning. Ik snelde er heen; ik gelukte er in, dezelve binnen te dringen; ik vond er het kind in de wieg, en, ik weet zelfs niet hoe, met dat wicht op den arm, verliet ik uw huis.’

‘En waar is dat kind, waar hebt gij het gelaten?’ riep de rechter driftig.

‘O, het is wonderlijk, nietwaar, dat ik, zoo snel van het slechte gevoel, in het goede verviel. Ik zelf heb mij nooit rekenschap van dat alles kunnen geven, en het scheen mij dikwijls een droom te zijn....’

‘Maar mijn zoon?’

‘Ik wilde hem redden. Uit vrees van achtervolgd te worden, gaf ik een zware som geld aan eenen vertrouweling, welke het kind naar Antwerpen moest overbrengen. Daar nam ik, om elk spoor aan het gerecht te doen verliezen, zelf uwen zoon in mijne armen en vluchtte vermomd naar

de Kempen. Wat ik toen geleden heb, is niet te beschrijven. Droeg ik de wroeging niet met mij mee, drukte ik haar niet aan het hart?.... In de stem van uw kind hoorde ik de stemme Gods, welke mij mijne misdaad verweet. Tienmaal heb ik dat kermend wicht, in mijne vlucht, achtergelaten; maar ook telkens ben ik teruggekeerd, om dien zwaren last weer op te nemen. Zoo gepijnigd en gemarteld kwam ik in den omtrek van Hilgenoord aan. Eensklaps dacht ik mijne vervolgers achter mij te hooren; mijne krachten dreigden te bezwijken en de ooren sluitende, voor het geween van het kind, legde ik het arme weeskind neer.'

'O, mijn God!' bad de rechter en bedekte wanhopig het aangezicht met de beide handen.

'Ik vluchtte voort,' hervatte de graaf. 'Ik bereikte het kasteel mijns vaders; het was den 11 September des nachts: verschrikkelijke nacht, die mij altijd als een kwellende duivel voor den geest dreef. Mijne vrouw was met mijn dochterke op het kasteel reeds aangekomen. Ik zie hem nog, mijn zeventigjarigen vader, bleek als een doode, wankelende aan den ingang der kamer verschijnen. Streng was zijn blik en zijne beenderige hand opheffende riep hij uit, op een toon die als uit een graf opsteeg: "Onwaardige zoon, stervend werp ik u mijnen vadervloek toe." Hij wist alles.... Ik wilde naar hem toesnellen; hij weerde mij van zich af en stierf in de handen van u, Begga, zonder dat hij mijn gebed om vergiffenis heeft kunnen hooren. Toen, door de wroeging des gewetens vervolgd, meende ik altijd het verschrikkelijk gerecht achter mij te hooren, en zonder aan uw kind te denken, sprong ik, als een gejaagde, het venster uit en vluchtte voort.'

'Maar mijn kind, mijn zoon?' hervatte de rechter.

'Ik weet niets van uw zoon meer.'

'Waar dan toch hebt gij hem gelaten?'

'In de heide... aan het steenen kruis, geloof ik.'

‘Aan het steenen kruis!’ riepen Willem en Regina te gelijker tijd.

‘Maar ik, ik...’ stamelde de jongeling, met eene lijkkleur op het gelaat en bevend van ontroering; doch hij kon niet meer; zijne tong was als verlamd en strak bleven zijne oogen op den rechter gevestigd.

‘Maar Willem werd aan het steenen kruis, nu achttien jaar geleden, gevonden,’ riep Regina.

Op die woorden wendde de man zich om. Hij zag den jongeling voor zich staan, die hem te Hilgenoord zooveel schrik had ingeboezemd. Ja, hij verstond nu, waarom hij gesidderd had voor het gelaat van den armen voorzanger. Waarom hij gedacht had in hem zijn slachtoffer, van over achttien jaar te herkennen. ‘Heer rechter,’ riep hij als uitzinnig, ‘zie dien jongeling, het is uw sprekend evenbeeld, het is uw zoon.’

Het was zoo - en terwijl in het hart van den rechter eene stem weerklonk: ‘t Is waar, het is uw kind,’ zegde er eene in het hart van Willem: ‘Dat is uw vader.’ Willem - en vrouw Begga, Regina en ook de jongeling, verzekerden het den rechter - was een vondeling, door den ouden pastoor liefderijk opgenomen; de ouderdom, de dag der vinding; de treffende gelijkenis, alles overtuigde den vader, en beiden, in tranen losberstende, vielen elkander in de armen, en genoten op dat oogenblik al het zalige, dat de hemel op aarde schenken kan.

Begga, de schuldigde vrouw, was zich zelve niet meer meester en onder de zoete woorden en kussen, die Regina beurtelings aan vader en moeder gaf, werd de verzoening, na zoo lange vijandschap, tusschen Begga en Walter gesloten. Het verleden was vergeten.

Wat de verdere vervolging door het gerecht aangaat, deze had geen plaats.

Lezer, heb ik niet gezegd, dat er nog wel een frisch gebloemte, een levendige zonnestraal en een blauwe en

onbewolkte hemel, in mijne geschiedenis zouden op te merken zijn?

VIII. Einde goed al goed.

Wat het brave hart liefheeft, al is het dan nog eenvoudig, ja zelfs nietig, dat vergeet het niet.

Willem, ook al had hij de liefde eens vaders, al had hij een eigen naam en eene aanzienlijke fortuin gevonden, dacht aan zijn nederig huis, aan Duiveke; aan den ouden pastoor - in een woord aan alles wat hem dierbaar was.

Hoevele stemmen spraken er in dat edelmoedig hart, welke hem uit de pracht naar de nederigheid terug riepen.

De heer van Rijnvelde - dit was de naam des rechters, in wien hij zijn vader had teruggevonden - kon zich niet verzadigen in het geluk zijn kind weer te mogen omhelzen. Hij stelde hem zijne vrienden en kennissen voor; hij leidde hem in zijne woning rond; hij toonde Willem zijne bezittingen en voegde er met het geluk in het hart bij: 'Dat alles is voor u, zoon.'

Thans zit de vader naast zijn zoon in het salon; de handen zijn in elkander gekneld en eerstgenoemde doet het verhaal zijns levens, dat onze lezers reeds gedeeltelijk kennen. Hij begint van zijne jeugd af, hoe zijne familie, eene der adellijkste van België, door een aantal ongelukken getroffen werd; hij schetste hoe hij voor zijn dagelijksch brood moest werken en als een nederig rechtsgeleerde in de wereld optrad, waarin zijne familie had geschitterd; verder,

hoe hij eene vrouw uit den burgersstand huwde, welke met hem het lief en het leed deelde en stierf toen zij hem eenen zoon schonk; hoe hij eindelijk, door onvermoeiden arbeid en erfenissen, verbetering in zijn maatschappelijken toestand begon te gevoelen. Hij schilderde met levendige kleuren zijn lijden over het verdwijnen van zijnen zoon, en hoe gelukkig hij was dezen nu weer aan het hart te mogen drukken.

Daarna moest ook Willem zijne geschiedenis verhalen. O, toen kon hij, toen moest hij den naam van Regina over zijne lippen laten vloeien, hetgeen hij reeds zoo dikwijls gewenscht had te mogen doen.

De naam van Hilgenoord deed den ouden rechter ingetogen worden, zijn voorhoofd rimpelde zich, en men bemerkte wel dat die naam een pijnlijk gevoel in het hart des grijsaards teweeg bracht.

‘Vader,’ zegde Willem, ‘die naam doet u lijden; maar het verzwijgen daarvan verstikt uwen zoon. De heer van Hilgenoord heeft u vermorzeld, maar zijne dochter, een engel op aarde, heeft uwen zoon getroost en hem vergoed, dat hij vader noch moeder kende. Vergeet het verleden, en indien gij mij waarlijk gelukkig wilt zien, scheur dan mijn hart niet van het hare.’

‘Hoe, gij bemint die jonkvrouw, Willem?’

‘Ja, ik heb haar lief, lief als het licht mijner oogen.’

‘Maar, kind, bemint zij u?’

‘O ja, zij ook heeft mij lief. Van kindsbeen af waren onze harten aan elkander verbonden. Wij waren als kinderen van dezelfde moeder, en ik geloof, vader, dat God die onwankelbare liefde in onze zielen gestort heeft, opdat zij eens de verzoening tusschen u en haren vader zou teweeg brengen. Vergeef graaf Walter wat hij u misdeed: gij zijt christen vader, en zegt ons aller Meester niet, dat wij onze schuldenaren vergiffenis moeten schenken? Zijt gij niet genoeg gewroken, als gij dien ongelukkigen

man vóór den tijd verouderd ziet, en als een ellendige en met de wroeging in het hart ziet terugkeeren?’

‘Ik wil geene wraak, Willem, o neen, ik ben al te gelukkig, u te hebben weergevonden, Maar die liefde...’

‘O, zij is zoo oprecht in beider harten. Zij vestigde zich op een vriendschappelijk, op een broederlijk gevoel en de liefde die daarop gesteund is, mag men schier als een tweeden godsdienst beschouwen. Voor een paar dagen nog dacht ik alle hoop te moeten opgeven; Regina's moeder wilde haar kind aan een man met naam en fortuin uithuwelijken; maar vandaag herleef ik, vader. Nietwaar, ik kan mijner geliefde een glansrijken naam, ik kan mijner bruid eene schitterende fortuin aanbieden?’

‘Ja, dat kunt ge: zelfs eene fortuin die groot en een wapenschild dat onbezoedeld is.’

Op dat oogenblik werd de deur geopend, waarin vader en zoon zich bevonden, en op den dorpel verscheen eene lange eerbiedwaardige gestalte, in priestergewaad. Het gelaat van dien man was bleek en mager; hij was oud, maar nog glinsterde er in zijne oogen een zachten en liefdevollen glans; zijn hoofdhaar hing in lange zilverblanke lokken op de schouders. Aan zijne hand leidde hij een klein meisje met een allerliefst gezichtje, dat door zwarte haarlokken omlijst, allergunstigst voorkwam.

Op den dorpel stond hij stil en de rechterhand en de oogen naar boven richtende, zegde hij met ontroerde stem:

‘Vrede zij met u.’

Met een gil sprong Willem - want die naam laten wij hem behouden - naar de deur, en vloog in vervoering den grijzen geestelijke in de armen: het was zijn pleegvader, de pastoor; het kind was Duiveke. Lang hielden grijsaard en pleegzoon elkander aan het hart geklemd en weenden sprakeloos. Eindelijk rukte Willem zich los en riep den vader toe:

‘Vader, ziedaar de redder van uwen zoon!’

O, hoe dankbaar drukte van Rijnvelde den dorpsherder aan het hart, niet alleen omdat hij het leven van zijn kind gered had, toen het verlaten op de heide lag, maar ook omdat hij hem tot een braaf burger en goed christen had opgevoed.

Middelerwijl had Willem Duiveke omhelsd, haar op zijne knieën doen nederzitten en de liefste namen gegeven, die hij vinden kon. Ook de vader omhelsde het kind en toen Willem, in korte woorden, de geschiedenis van Duiveke verhaald had, drukte de edele vader hem hartelijk de hand, en sprak:

‘Braaf zoo, Willem, wees altijd een beschermengel voor weduwen en weezen.’

De komst van den ouden pastoor was niet aan het toeval te wijten. Hij had in het dorp de zonderlinge geschiedenis van den orgeldraaier en ook den uitslag van de wonderlijke zaak vernomen. Met een ongelooflijken spoed was hij naar Antwerpen gesnel, om van Willem's en Regina's geluk getuige te zijn. Duiveke weende zoolang, totdat de pastoor besloot aan haar verzoek te voldoen om haar mee naar de stad te laten gaan. Hij vond de familie van Hilgenoord gelukkig over den samenloop der omstandigheden, maar diep bedroefd, vooral vader en dochter, over de plotselinge scheiding, welke op het tooneel in het kabinet des rechters gevolgd was. Vergeefs had Regina smeekend de handen naar haren Willem uitgestrekt, vergeefs zijnen naam als een gebed gestameld - de rechter ontrukte zijn kind in vervoering aan dat tafereel. - De pastoor kwam nu als een engel van God gezonden, om bemiddelaar te zijn tusschen de twee familieën.

De eerste woorden, die hij tot den heer van Rijnvelde sprak, waren dan ook woorden van gelukwensching, van verzoening: oprecht evangelische woorden, die het meest versteende hart zouden getroffen hebben, doch er was zóó weinig noodig, om den braven man te overtuigen. Reeds

was de verzoening in zijn hart meester; want hij wilde het geluk van zijnen zoon. De stem des pastoors versterkte hem echter in den wensch des harten, en terwijl de rechter de hand des herders en die van Willem samenvatte, sprak hij met opgetogenheid:

‘Kom, wij zullen den graaf van Hilgenoord gaan opzoeken; ik zal, indien het moet zijn, mij zelf voor hem vernederen; ik zal de hand zijner dochter voor mijnen zoon afsmeeken.’

‘Blijf,’ zegde de dorpsheer; ‘die welke gij zoekt zijn mij gevolgd; zij wachten uwe beslissing in de naburige kamer.’

De rechter kon zijne ontroering niet bedwingen.

De deur werd geopend, en zie, daar stonden Begga, Walter en Regina, welke laatste door Duiveke voortgelokt werd. Dan bemerkte het kind den ouden man, die er nu echter gansch anders uitzag, dan toen hij in het dorp kwam; zij vloog hem te gemoet en strengelde hare armkens om zijnen hals. Willem was Regina genaderd, en hij moest haar wel zoete en betooverende woorden toefluisteren, want de maagd glimlachte, al blonken er dan ook tranen in hare oogen. ‘Mijnheer van Rijnvelde,’ sprak de graaf met diep bewogen stem, ‘gij zijt edelmoedig jegens mij geweest niettegenstaande ik mij ijselijk aan u vergrepen heb; gij hebt mij genadig behandeld; maar ik heb jegens u mijn geweten niet gezuiverd: ik kom u vergiffenis afsmeeken,’ en bij die woorden zakte Walter op de knieën. ‘Ik wil met u verzoend zijn alvorens te sterven, alvorens Gods rechterstroon te naderen.’

Van Rijnvelde trad toe, beurde den ouden graaf op, drukte hem de hand en sprak woorden van vriendschap en broederliefde.

‘Meer dan dat,’ ging hij voort; ‘graaf Walter, onze kinderen, die daar hart aan hart weenen van blijdschap, beminnen elkander. Hun geluk moet het onze zijn: dat

een huwelijk tusschen hen, het zegel legge op de verzoening, die wij vandaag gesloten hebben.'

'Regina,' sprak graaf Walter, 'bemint gij dien jongeling?'

'Vader, zijn geluk is het mijne.'

'Het zij dan zoo, heer van Rijnvelde.'

'Mevrouw,' ging de rechter voort, zich tot Begga wendende, 'stemt gij er ook in toe dat uwe dochter, de echtgenootte worde van mijnen zoon? van hem, die haar beter nog dan zijn adellijken naam en zijne fortuin, een edelmoedig hart ten bruidschat brengt?'

'Ik stem toe, mijnheer,' antwoordde Begga....

'Regina,' sprak zij, hare dochter omhelzende, 'ik heb u een oogenblik wreed toegeschenen; maar het was voor uw welzijn, voor uwe toekomst. Vergeef mij dat ik uw hart, hetwelk voor dat van Willem klopte, ik wist het wel, een oogenblik miskende. Ik had u lief, innig lief, en daarom raadpleegde ik slechts mij zelven.... En gij, Willem, weet gij het ook, ik was niet hard jegens u; ik had u lief, omdat gij als kind mijne Regina lief hadt, die gij zelfs eens, met gevaar uws levens, van den dood reddet.'

'O, mevrouw, ik dank....

'Noem mij moeder, Willem. Die naam klinkt mij zoet aan het hart omdat hij twintig jaren mijne zaligheid, mijne hoop was. Walter,' ging Begga voort, 'ik was eens misdadig jegens u: het was toen ik besloot mijne onvoorzichtigheid in uwe aanhouding, door eene verloochening te bekronen. 't Was wreed, ik weet het; maar het was niet uit haat jegens u: het was om den naam van mijn kind te redden. Sinds jaren heb ik u betreurd, u beweend en ondervraag uwe dochter, hoe ik haar de nagedachtenis haars vaders heb leeren eerbiedigen; hoe zorgvuldig ik uw vorig leven voor haar verborgen hield; hoe afgunstig ik was, om het blazoen der Hilgenoord's voortaan onbesmet te bewaren.'

‘Zwijg, Begga,’ onderbrak Walter; ‘het verledene is voorbij, en daar ben ik alleen schuldig; het toekomstige kan nog gelukkig voor ons zijn: denken wij daar slechts aan. En nu, ik vraag maar eene gunst: het is dat dit arm weeskind, Duiveke, hetwelk mij als een engel begroette toen ik in Hilgenoord terugkeerde; dat den schakel is geweest tusschen ons, in de geschiedenis dezer dagen; dat dit ouderloos kind beschouwd zal worden als mijne dochter, [e]n haar geluk aan het onze zal verbonden blijven.’

En die vraag deed een vreugdekreet uit aller harten opgaan, en er was een strijd onder allen, wie het kind het eerste en het langste zou omhelzen. Oom Willem weende van geluk om zijn Duiveke, terwijl de grijze pastoor de handen vouwde en God dankte voor de wijsheid en de goedheid zijner wegen.

Wij verlaten de woning des rechters en begeven ons, eenige dagen later, vroegtijdig naar het kasteel van Hilgenoord.

Wat ziet er het gebouw feestelijk uit. Bloemen, loof, jaarschriften, eerebogen versieren het oude slot, en den weg die naar hetzelfde geleidt. De geweren doen den kleinen omtrek door hunne schoten daveren. De klokken van kerk en kasteel galmen heinde en ver eene vroolijke tijding rond, en meer nog dan de terugkomst van den heer van Hilgenoord, wordt het aanstaande huwelijk door de dorpsbewoners verkondigd.

Walter van Hilgenoord keerde dan, na die laatste beproeving, in zijn geboortedorp terug en toen hij voor zijn vaderlijk slot kwam, hetwelk hij kort geleden zijnen vloek had toegezonden, vouwde hij de handen te samen en bad God om vergiffenis voor de dwaling van dat oogenblik.

‘Neen, richt u op, gevel van Hilgenoord,’ zegde hij; ‘toon weer vrij het wapen uwer bewoners, en dat God zijn zegen in plaats van mijnen vloek gedenke.’

Ik breek hier deze geschiedenis af, dewijl ik geloof dat mijne lezers zullen voldaan zijn. Mij dunkt echter, ik zie hier en daar nog een hoofd schudden, over onzen vriend Willem en Regina. Welnu, men heeft gelijk, en ik keer met voldoening nog eens tot hen terug.

Gij kunt het licht raden: Willem van Rijnvelde werd weldra den bruidegom van de schoone Regina; zelfs weinige weken na de terugkomst uit Antwerpen zegende de pastoor, in de eenvoudige dorpskerk, het huwelijk in van 'zijn geliefde kinderen' zooals hij beiden, bijvoorkeur noemde. Dat het feest op het kasteel was, laat zich begrijpen en wat Willem vooral gelukkig maakte, was het denkbeeld dat God zijn somber voorgevoel, toen hij den ooievaar zag, had gelogenstraft.

De woning der familie was op het kasteel, waar het oude draaiorgel nog altijd aanwezig was. Wel is waar gaf het droeve herinneringen; maar Walter wilde zich niet scheiden van dien oude vriend, welke hem zoolang, in kommervolle dagen, het dagelijksch brood gegeven had. Soms zelfs speelde hij nog eens voor Duiveke, die als een schoone maagd opgroeide, en altijd die edele liefde voor het ongeluk bleef behouden, welke hare kindschheid kenmerkte: liefde voor alles wat arm en verlaten was, al was het ook slechts voor een gebroken bloem of voor een gekwetsten vogel.

Maar Willem en Regina?

Wat waren zij gelukkig elkander voor altijd toe te behooren! Het was bij Willem alsof de eerste jaren, die hij dacht voor eeuwig heen gesneld te zijn, terugkeerden. Alles wat beiden dierbaar was geweest toen zij nog kinderen waren, werd hun nog dierbaarder, en dikwijls zag men hen weer, evenals in den gulden kindertijd, hand aan hand door het bosch wandelen, en zich gelukkig droomen in Gods lieve en weldoende natuur. Willem herhaalde soms, op die gelukkige wandelingen, de schoone verzen

over het huwelijksgeluk, van den grooten Vondel:

Waar werd oprechter trouw,
Dan tusschen man en vrouw
Ter wereld ooit gevonden!
Twee zielen gloënde aaneen gesmeed,
En vastgeschakeld en verbonden
In lief en leed.

En verder dan, terwijl hij de handen zijner beminde vrouw in de zijne sloot, en zijnen blik met eindelooze liefde op haar rusten liet:

Daar zoo de liefde viel,
Smolt liefde ziel met ziel,
En hart met hart te gader;
Die liefde is sterker dan de dood.
Geen liefde komt Gods liefde nader,
Noch is zoo groot.

En dan was een hartelijke kus van Regina, de belooning van dat uitgestorte gevoel, en het was tevens een nieuw zegel op die gelukkige liefde.

Heb ik ongelijk, lezer, u zoo een geluk toe te wenschen?

1854.